

กรมป่าไม้

พรรณไม้ในพระราชบัญญัติ สวนป่า (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

กรมป่าไม้

สัก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Tectona grandis* L.f.

วงศ์ Lamiaceae

ชื่อพื้นเมือง เคะเยียวโอ ปายี่ ปีฮี่ ปีสื่อ เป้อยี่ เส่บายี่

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง 50 เมตร ผลัดใบลำต้นเปล่าตรงมักมีพูพอน เปลือกสีน้ำตาลปนเทา
ใบ เป็นใบเดี่ยวติดตรงข้ามเป็นคู่ๆ มีขนาดใหญ่ โคนใบมน หรือ สอบแคบ ปลายใบแหลมหรือ เรียวแหลม เนื้อใบสากคาย

ดอก เล็กสีขาวนวล ออกรวมกันเป็นช่อขนาดใหญ่ตามปลายกิ่ง หรือ ตามง่ามใบใกล้ๆ ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงจะเชื่อมติดกันบริเวณโคนกลีบส่วนปลายจะแยกเป็นแฉก 5-7 แฉก กลีบดอกจะเชื่อมติดกันเป็นหลอดเกลี้ยงๆ ปลายแยกเป็น 5-7 แฉก

ผล เป็นผลแห้งค่อนข้างกลม ภายในมีเมล็ด 1-3 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ เป็นไม้ถิ่นเดิมของไทยและพม่า พบตามป่าเบญจพรรณภาคเหนือ ที่สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 900 เมตร และมีเป็นหย่อมๆ ทางภาคตะวันตก ขยายพันธุ์โดยเมล็ด ออกดอกเดือน มิถุนายน – ตุลาคม

ประโยชน์ ราก เนื้อไม้ และ ใบ ให้สีแดง เชี่ยว ใช้ย้อมผ้า และ กระดาษ

เนื้อไม้ ทนทาน สวยงาม ใช้ก่อสร้างบ้านเรือน เครื่องแกะสลัก เฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เกษตร เครื่องดนตรี ด้านสมุนไพร เนื้อไม้และใบ ใช้ทำยาแก้โรคเบาหวาน ปัสสาวะพิการ ขับลม ในลำไส้ แก้ไตพิการ ใช้ต้มและเอาน้ำอาบเด็กที่เป็นโรคอีสุกอีใส เปลือกใช้เป็นยาคุมธาตุ

กรมป่าไม้

พะยูน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dalbergia cochinchinensis* Pierre

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง พะยูนไหม (สระบุรี) ชะยูน (อุบลราชธานี) กระยูน, กะยง (เขมร-สุรินทร์) แดงจีน (กบินทร์บุรี, ปราจีนบุรี) ประดู่ลาย (ชลบุรี) ประดู่แสน (ตราด) ประดู่ตม (จันทบุรี) หัวลีเมาะ (จีน)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 10-25 เมตร เรือนยอดรูปทรงกลมหรือรูปไข่ ทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทา เรียบ และล่อนเป็นแผ่นบาง ๆ เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ก้านใบรวมแกน ช่อใบยาว 10-15 เซนติเมตร แต่ละช่อมีใบย่อยรูปไข่แกมขอบขนานเรียงสลับ 7-9 ใบ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่ง โคนใบมนกลมหรือเป็นรูปปลีมนกว้าง ๆ แล้วค่อย ๆ เรียวสอบแหลมไปทางปลายใบ หลังใบมันสีเขียวเข้มกว่าด้านท้องใบ ใบเกลี้ยงไม่มีขนทั้งสองด้าน

ดอก สีขาว ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่งหรือตามง่ามใบใกล้ยอด

ผล เป็นฝัก รูปขอบขนานแบนบางบริเวณที่หุ้มเมล็ด เมล็ดรูปไตสีน้ำตาลเข้มกว่า ประมาณ 1.2 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร มี 1-4 เมล็ดออกดอกเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ฝักแก่ประมาณ 3-4 เดือน หลังจากออกดอก

การกระจาย มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศพม่า กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ในประเทศไทยพบกระจัดกระจายทั่วไปตามป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง ทางภาคกลาง ตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สูงจากระดับน้ำทะเล 100-300 เมตร

ประโยชน์ เนื้อไม้ เนื้อละเอียด สีน้ำตาลอ่อน แก่นสีแดงอมม่วง หรือสีม่วงถึงสีเลือดหมูแก่มีริ้วสีดำ เป็นเส้นสน เหนียว แข็งทนทาน และชักเงาได้ดี มีน้ำมันในตัว ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ เครื่องแกะสลัก หวี ไม้เท้า และด้ามเครื่องมือเครื่องใช้ ทำเครื่องดนตรี เช่น ขลุ่ย ซอ ลูกกระพรวน

ชิงชัน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dalbergia oliveri* Gamble ex Prain

วงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระชิก กระชิบ กำพี้ตัน เกิด เกิดดำ เกิดแดง คู้ลาย คู้สะแดน ประดู่ชิงชัน พะยุงเกลบ พะยุงแดง พะยุงหิน ยูน อัญชัน

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 15–20 เมตร เรือนยอดพุ่มกลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกหนาสีเทาหรือสีน้ำตาลเทา กระเทาะล่อนเป็นแผ่น

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับระนาบเดียวกัน ใบย่อยเรียงสลับ มี 5–8 คู่ ใบรูปรีรูปขอบขนานแกมรูปไข่หรือรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก กว้าง 1–4 เซนติเมตร ยาว 3–8 เซนติเมตร ปลายใบสอบหู่ โคนใบมนหรือสอบ ใบเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างมีนวลสีขาว ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ 5–9 เส้น ก้านช่อใบยาว 2–4 เซนติเมตร ก้านใบย่อยยาว 3–6 มิลลิเมตร

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง สีขาวอมม่วงหรือม่วงคราม ช่อดอกยาว 10–30 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปกรวยปลายแยก 5 แฉก กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบบนใหญ่ที่สุด สองกลีบข้างๆ ขนาดเล็กกว่ากลีบคู่ล่างสุดเชื่อมประสานกันเป็นรูปท้องเรือ ดอกบานเต็มที่กว้าง 8–10 มิลลิเมตร

ผล เป็นฝักแบน รูปทรงขอบขนาน สีเขียวเป็นมัน ฝักแห้งไม่แตก กว้าง 3–3.5 เซนติเมตร ยาว 8–17 เซนติเมตร เมล็ดรูปไตเรียงตามยาวมี 1–3 เมล็ด ส่วนที่หุ้มเมล็ดบนเป็นกระเปาะแข็ง

การกระจายพันธุ์ พบในป่าเบญจพรรณทั่วไปและป่าดิบแล้ง ในพื้นที่ที่มีความสูงใกล้เคียงระดับน้ำทะเล จนถึง 500 เมตร

ประโยชน์ เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อนอมเหลืองมีเส้นแทรกสีดำ เนื้อละเอียดปานกลาง แข็งและเหนียวมาก เลื่อยผ่าตกแตงยาก แต่ขัดชักเงาได้ดีมาก ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ต่างๆ ได้สวยงามและทนทาน

กระซิก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dalbergia parviflora* Roxb.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ครี สรี (สุราษฎร์ธานี) ชิก (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้น บางครั้งร่อเลื่อย ลำต้นมีหนาม เปลือกสีเทา เรือนยอดมีลักษณะไม้แน่นอน

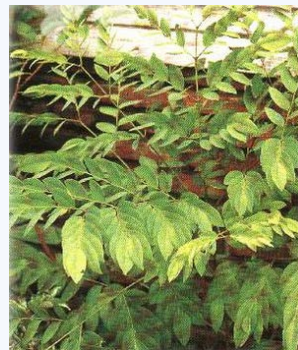
ใบ ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยเรียงสลับกันบนก้านใบ

ดอก ดอกขนาดเล็ก กลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งหรือง่ามใบใกล้ยอด ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน

ผล ผลเป็นฝักแบน ขอบฝักบางคล้ายมีด เมล็ดรูปไตเรียงติดตามยาวของฝัก ฝักแก่จะไม่แตกแยกจากกัน

การกระจาย ป่าโปร่งในที่ลุ่ม และตามชายห้วยภาคใต้

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องกลึง แกะสลัก เครื่องดนตรี ลักษณะคล้ายไม้ชิงชัน เนื้อไม้ใช้เป็นยาแก้ไข้ แก้แค้นและรากมีกลิ่นหอมใช้ทำธูป
น้ำมันจากเนื้อไม้ใช้ รักษาแผลเรื้อรัง

กระพี้เขาควาย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dalbergia cultrate* Graham ex Benth.

วงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระพี้ กำพี้ กำพี้เขาควาย แดงดง เก็ดเขาควาย อีเม็งใบมน รักจัน เวียด เล่งพลีเกละ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 15-25 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมยาว ค่อนข้างโปร่ง เปลือกสีเทานวล เรียบหรือแตกเป็นสะเก็ดตื้นๆ กิ่งอ่อนมีขน

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับ ยาว 9-18 เซนติเมตร มีใบย่อย 7-13 ใบ เรียงสลับ รูปไข่กลับหรือรูปไข่กลับแกมรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-2.2 เซนติเมตร ยาว 2.5-4.7 เซนติเมตร ส่วนกว้างที่สุดอยู่ก่อนไปทางปลายใบซึ่งมนและเว้าตรงกลางเล็กน้อย โคนสอบมน ก้านใบย่อยยาว 2-4 มิลลิเมตร

ดอก ดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามง่ามใบใกล้ยอด มีดอกดกดูคล้ายเป็นกระจุก ดอกรูปดอกถั่ว สีขาวอมชมพู กลีบเลี้ยงเล็ก ติดกันคล้ายรูปถ้วยตื้นๆ กลีบดอก 5 กลีบ กลีบคู่ล่างเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ 9 อัน ก้านชูอับเรณูติดกันเป็นแผ่น รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ รูปไข่กลับ

ผล ผลแบน รูปคล้ายกระสวย กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายและโคนมน มักมีติ่งแหลมสั้นๆ ที่ปลายฝักตรงหรือเอียงเล็กน้อย ตามผนังมีลายร่างแหชัดเจน ฝักแก่ไม่แตก เมล็ดสีน้ำตาล คลายรูปไต กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร ส่วนมากมีเมล็ดเดียว ฝักที่มี 2-3 เมล็ด พบน้อยมาก

การกระจาย ในประเทศไทยทั่วทุกภาค ยกเว้นภาคใต้ ขึ้นตามป่าเบญจพรรณและป่าทุ่งที่ค่อนข้างชุ่มชื้นทั่วไป ตามเชิงเขาจนถึงพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร ในต่างประเทศพบที่พม่าและลาว

ประโยชน์ ไม้ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ เครื่องกลึง เครื่องแกะสลัก ด้ามเครื่องมือต่างๆ พานท้ายปืน ได้สวยงาม ทนทาน และมีราคาแพง

สาร

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Millettia leucantha* Kurz var. *buteoides* (Gagnep.) P. K. Lo

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ขะเจ๊ะะ กะเซาะะ ขะแมบ กระเจา ขะเจา

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 18 - 20 เมตร เปลือกสีเทาเรียบหรือแตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ ตื้น ๆ เนื้อไม้สีขาวอมน้ำตาล แก่นสีน้ำตาลอมดำ เรือนยอดกลมหรือทรงกระบอกเป็นพุ่มทึบ

ใบ ประกอบรูปขนนกเรียงสลับ ใบย่อยติดเป็นคู่ตรงกันข้าม 3 - 5 คู่ ปลายสุดเป็นใบเดี่ยวแผ่นใบย่อย รูปรี กว้าง 3 - 5.5 เซนติเมตร ยาว 5 - 12 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ด้านล่างใบสีอ่อนกว่าด้านบน ใบแก่เกลี้ยง

ดอก ดอกช่อ สีขาว แบบช่อกระจายแยกแขนง ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร ออกพร้อมใบอ่อน รูปดอกถั่ว กลีบดอก 5 กลีบ กลีบเลี้ยง 4 กลีบติดกันเป็นหลอดสั้น ออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง

ผล เป็นฝักแบน รูปขอบขนานคล้ายฝักมิด มีเปลือกแข็ง กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 4 - 10 เซนติเมตร ฝักแก่แตกเป็น 2 ซีก ฝักมี 1 - 3 เมล็ด เมล็ดสีน้ำตาล รูปร่างแบนคล้าย

การกระจาย พบขึ้นในป่าเบญจพรรณใกล้แหล่งน้ำทั่ว ๆ ไป ในพื้นที่ที่สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร

ประโยชน์

เนื้อไม้และแก่น มีลักษณะสวยงามใช้ในการก่อสร้าง ใช้ทำเครื่องเรือน และด้ามเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น เสื่อเรือน ชื่อ รอด เพลา เกวียน เครื่องนอน ครก สาก

แดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Xylocarpus xylocarpa* (Roxb.) W. Theob. var. *kerrii* (Craib & Hutch.) I. C. Nielsen

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กร้อม ควาย ไคว จะลาน จาลาน ตะกร้อม ปราณ ไปรน์ ผ้าน เพี้ย เพร์ สะกรอม ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูงถึง 25 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดรูปทรงกลม หรือ ทรงกระบอก ลำต้นค่อนข้างเปลาตรง หรือ เป็นปุ่มปม เปลือกสีเทาอมน้ำตาล หรือ สีเทาปนเขียว เรียบ หรือ แตกลอนเป็นแผ่นบางๆ

ใบ ประกอบแบบขนนกสองชั้น ปลายคู่ เรียงสลับ ช่อย่อยมี 1 คู่ ออกที่ปลายช่อใหญ่ มีต่อมระหว่างชอกช่อย่อย แต่ละช่อย่อยมีใบย่อย 4-5 คู่ เรียงตรงข้าม ใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 4.5-9 ซม. ยาว 7-20 ซม. ปลายใบแหลม หรือ มน โคนใบมน ผิวใบด้านล่างมีขนสั้นนุ่มสีน้ำตาล เส้นแขนงใบข้างละ 8-11 เส้น ก้านใบยาว 2-5 มม.

ดอก สีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก ตามปลายยอด หรือ ชอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประสาธน์ 5 แฉก กลีบดอก 5 กลีบ ช่อดอกรวมกลม กว้าง 2-2.5 ซม. ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน

ผล เป็นฝักแห้งแตกแบนและแข็ง รูปโค้ง ขั้วผลสอบเรียว ปลายผลเรียวและโค้งงอ ผิวเรียบมีเมล็ดแบนสีน้ำตาล 10 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ พบตามป่าเบญจพรรณ และ ป่าเต็งรังทั่วไป ที่สูงจากระดับน้ำทะเล 100-500 เมตร

ประโยชน์ เปลือก ให้สีน้ำตาลใช้ย้อมผ้า

เนื้อไม้ ใช้สร้างบ้านเรือน ไม้หมอนรถไฟ ด้ามเครื่องมือเกษตร ดอก แก้ไข้

ประดู่ป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pterocarpus macrocarpus* Kurz

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ตู่, ตู่ป่า (ภาคเหนือ) ฉะนอง (เชียงใหม่) ประดู่ป่า (ภาคกลาง) ประดู่เสน (ราชบุรี, สระบุรี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดใหญ่สูง 15-30 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกหนาสีน้ำตาลดำแตกเป็นร่องลึกหรือเป็นแผ่นหนา สับเปลือกมีน้ำยางสีแดง

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับ

ดอก ดอกช่อกระจุก สีเหลือง

ผล ผลมีปีกโดยรอบ

การกระจาย พบในประเทศพม่า กัมพูชา ไทย และเวียดนาม ในประเทศไทยพบได้ทุกภาคยกเว้นภาคใต้ พบบริเวณป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังและป่าดิบแล้งที่ระดับความสูงไม่เกิน 800 เมตร

ประโยชน์ เนื้อไม้ สีแดงอมเหลือง มีลวดลายสวยงาม แข็งแรง ใช้ในงานก่อสร้าง ทำเสา พื้น ต่อเรือ เครื่องเรือน เครื่องดนตรี

เปลือก สมานแผล แก้ท้องเสีย แก่น รักษาคุชชะราด แก้ไข้ บำรุงกำลัง แก้พิษเบื่อเมา แก้ผดผื่นคัน และทำให้เลือดลมซ่าน ใช้ย้อมผ้า เปลือก ใช้ฟอกหนัง

ใบ พอกฝี รักษาบาดแผล แก้ผดผื่นคัน

กรมป่าไม้

ประดู่บ้าน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pterocarpus indicus* Willd.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ตู๋บ้าน ประดู่กิ่งอ่อน ประดู่ลาย สะโน อังสนา

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูงถึง 30 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง บางครั้งอาจปกคลุมลงมาถึงพื้นดิน เปลือกบางสีน้ำตาลเทา แตกเป็นแผ่นบางๆ

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายคี่ ยาว 10-25 เซนติเมตร เรียงสลับใบย่อย 7-9 ใบ เรียงเยื้องกัน แผ่นใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายแหลมเป็นติ่งโคนสอบกว้าง หรือมน

ดอก รูปดอกถั่วสีเหลืองอมส้ม ออกเป็นช่อตามง่ามใบใกล้ยอด ออกดอกเดือน มีนาคม - เมษายน

ผล เป็นฝักกลมแบนมีปีกโดยรอบ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3-4.5 เซนติเมตร มี 1-2 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ พบตามป่าดิบ มีการนำไปปลูกตามข้างทาง ต่างประเทศพบในคาบสมุทรมาเลเซีย หมู่เกาะโซโลมอน

ประโยชน์ เปลือกให้สีน้ำตาล ใช้ย้อมผ้าและเปลือกปรุงเป็นยาสมานแผล สมานลำไส้ แก้โรคเหงือกและปวดฟัน

เนื้อไม้ ทำเครื่องเรือน

กรมป่าไม้

มะค่าโมง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Azelia xylocarpa* (Kurz) Craib

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง เฆง บิง เบง ปั่น มะค่าหลวง มะค่าหัวดำ มะค่าใหญ่

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นขนาดใหญ่ สูง 10-18 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง แตกกิ่งต่ำ เปลือกเรียบสีน้ำตาลอ่อน หรือ น้ำตาลอมชมพู

ใบ ประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคู่ เรียงสลับ ใบย่อยเรียงตรงข้าม 3-5 คู่ ใบย่อยรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 4-9 เซนติเมตร ปลายใบมน มักจะเว้าตื้นตรงกลาง โคนใบมน หรือ ตัด เส้นแขนงใบข้างละ 8-10 เส้น ก้านใบย่อย ยาว 3-5 มิลลิเมตร

ดอก สีแดง หรือ แดงอมชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง ยาว 5-15 เซนติเมตร ใบประดับรูปขอบขนานแกมรูปไข่ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันปลายแยกเป็น 4 แฉกซ้อนเหลื่อมกัน ยาว 10-12 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน กลีบดอกมีเพียงกลีบบนสุดกลีบเดียวสีแดงเรื่อๆ ดอกพร้อมกลีบเลี้ยงบานเต็มที่กว้าง 2-3.5 ซม.

ผล เป็นฝักแห้ง ทรงบรรทัดแบนกว้าง 7-10 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร ผนังแข็งและหนา เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก เมล็ดสีดำ มีเยื่อสีเหลืองหุ้มส่วนฐานของเมล็ด

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง ยกเว้นภาคใต้ ต่างประเทศพบในอินเดีย ถึง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขยายพันธุ์โดยเมล็ด ออกดอกเดือนมกราคม - มีนาคม

ประโยชน์ เนื้อไม้ ให้สีเหลือง, น้ำตาล ใช้ย้อมไหมและผ้าฝ้าย เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง ทำเครื่องเขียน เครื่องดนตรี เปลือก มีน้ำฝาดใช้พอกหนัง เมล็ดอ่อนรับประทานได้

กรมป่าไม้

มะค่าแต้

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Sindora siamensis* Teijsm. ex Miq. var. *siamensis*

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กรอกก๊อ ส กอกก๊อ ก่อเกาะ ก้าเกาะ แต้ มะค่าหนาม มะค่าหุ้ม

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-25 เมตร เปลือกสีเทาคล้ำ แตกเป็นสะเก็ดทั่วไป

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายคู่ เรียงสลับ ใบย่อยติดตรงข้าม 3-4 คู่ แผ่นใบย่อยรูปรี หรือ รูปรีแกมไข่กลับ กว้าง 3-8 เซนติเมตร ยาว 6-15 เซนติเมตร ปลายใบหยักเว้า โคนใบมน หรือ สอบแคบเข้า

ดอก เล็ก สีแดงอมเหลือง ออกรวมเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อยาว 10-25 เซนติเมตร มีขนสีน้ำตาลทั่วไป ออกดอกเดือน มีนาคม - พฤษภาคม

ผล เป็นฝักกลมแบนคล้ายตลับ กว้าง ยาว ระหว่าง 4-9 เซนติเมตร มีจะงอยที่ปลาย ฝักเล็กน้อย ผิวฝักมีหนามแหลมแข็ง ฝักแก่แตกเมื่อแห้ง

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าผลัดใบ ป่าดิบแล้ง และป่าชายหาดที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลถึง 400 เมตร ต่างประเทศพบในภูมิภาค อินโดจีน ถึง มาเลเซีย

ประโยชน์ เปลือก ให้สีแดง ใช้ย้อมไหม

เนื้อไม้ ทำเสา ก่อสร้าง กระตุกเรือ หมอนรถไฟ

ฝัก และ เปลือก ให้น้ำฟาดใช้ฟอกหนัง

เคี่ยม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cotylelobium lanceolatum* Craib

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง เคี่ยม (ทั่วไป), เคี่ยมขาว เคี่ยมดำ เคี่ยมแดง (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 20–40 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบทรงเจดีย์ต่างๆ ลำต้นตรง เปลือกเรียบสีน้ำตาลเข้ม มีรอยด่างสีเทาและเหลืองสลับ มีต่อมระบายอากาศกระจายทั่วไป ตามยอดอ่อนและช่อดอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่ เนื้อใบหนา ปลายใบสอบเรียวหยักเป็นตุ่มยาว โคนใบมน หลังใบเรียบมัน ท้องใบมีขนสีน้ำตาลปนเหลืองเป็นกระจุก

ดอก ดอกสีขาว ออกเป็นช่อยาวตามปลายกิ่งและง่ามใบ กลิ่นหอมอ่อนๆ กลีบรองดอก 5 กลีบ รูปหอกเรียว มีขนสั้นปกคลุม ออกดอกช่วงเดือนกรกฎาคม–ตุลาคม

ผล ผลเป็นผลแห้งทรงกลม มีขนนุ่มปกขาว 1 คู่

การกระจาย พบขึ้นทั่วไปตามป่าดงดิบในภาคใต้ ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป ตามที่สูงจากระดับน้ำทะเล 10 – 100 เมตร

ประโยชน์ เนื้อไม้มีความละเอียด แข็ง หนักและเหนียว ใช้ทำเป็นเรือ หรือจะใช้ในงานก่อสร้างที่ต้องการความแข็งแรง ใช้ทำไม้พื้น ไม้กระดาน เสาเรือด รอดตง ออกไก่ ใช้ทำเสื่อในการซักพระ ฯลฯ

เปลือกต้นใช้หุบผสมกับชันใช้สำหรับยาเรือ ชันเคี่ยมใช้ผสมในน้ำยางทาไม้ น้ำมันทาไม้ และน้ำมันชักเงา

เปลือกไม้เคี่ยม นำมาตัดเป็นชิ้นขนาดประมาณ 1×2 นิ้ว หรือตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ใส่ในกระบอกตากรองรับน้ำตาลจากต้นตาล เพื่อใช้รสฟาด ในการรักษาน้ำตาลไม่ให้บูดเร็ว

<http://frynn.com>

<http://frynn.com>

<http://frynn.com>

<http://frynn.com>

เคี่ยมคะนอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Shorea henryana* Pierre

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง -
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง 35 เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดแน่น มีสีออกเหลือง ลำต้นกลม มีพุ่มใหญ่ตามอายุ มักมีส่วนเจริญคล้ายหนาม เปลือกสีน้ำตาลอมเทาถึงน้ำตาลเข้ม หนาแตกเป็นแผ่นและเกล็ดไม่เป็นระเบียบ เปลือกในสีน้ำตาลอมส้มอ่อน

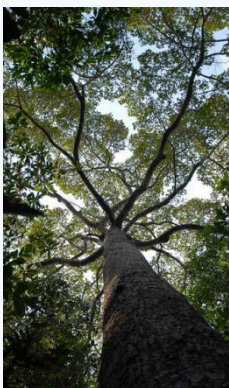
ใบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลายแหลมถึงเรียวแหลม กว้าง ยอดบาก โคนทู่หรือกลม ใบอ่อนสีน้ำตาลอ่อน มีเกล็ดเล็กสีอมชมพูปนกับขนสั้นสีดำ ใบแก่คล้ายแผ่นหนัง ด้านหลังมีนวล มีเขี้ยวอมเทาและมีกระจุกขนสั้นสีน้ำตาลเข้ม ไม่มีตุ่มใบ หูใบรูปขอบขนานแคบค่อนข้างติดย่น

ดอก ดอกเป็นช่อเล็กเรียวห้อยลง ยาวถึง 11 เซนติเมตร ดอกสีขาวถึงครีม มีแต้มสีเหลืองด้านใน ส่วนมากจะออกเป็นกลุ่มไปยังปลายกิ่ง มีขนคล้ายเกล็ด มีใบประดับขัด ตาดอกรูปรี กลีบดอกรูปขอบขนาน ปิดเป็นเกลียวไม่เชื่อมติดกันที่ฐาน

ผล ผลเป็นปีก ปีกยาว 3 ปีก กว้างถึง 1.5 เซนติเมตร ยาวถึง 9 เซนติเมตร คล้ายแถบ ปลายทู่หรือกลม อีก 2 ปีกสั้นรูปขอบขนานแคบ กว้างถึง 0.7 เซนติเมตร ยาวถึง 6 เซนติเมตร ปลายแหลม ตัวผลรูปไข่ยาวถึง 2.2 เซนติเมตร ปลายเรียว เกือบถึง โคนปีกหุ้มผลมิด มีเกล็ดเป็นขุยหรือเกลี้ยง

การกระจาย พบในป่าดิบผลัดใบ ป่าดิบ-ป่าไผ่ ที่ระดับความสูงถึง 500 เมตร

ประโยชน์ ใช้ทำแบบหล่อคอนกรีต ไล่ไล่ของ ต่อเรือ ทำแจว พาย และใช้ในการก่อสร้างต่างๆ

ไม้ป่าภาคใต้ เล่มที่ 1

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Shorea obtusa* Wall. ex Blume

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง แะ (ภาคเหนือ) จิก (ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ) เต็งขาว (ขอนแก่น) ชันตก (ตราด) เน่า
ใน (แม่ฮ่องสอน) ประจืด (เขมร บุรีรัมย์) ล่าไน้ (กะเหรี่ยง) แลเนย (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ เป็นไม้ต้น ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง ลำต้นมักไม่ค่อยตรง เปลือก
สีน้ำตาลเทา แตกร่องและเป็นสะเก็ดหนา มักตกชั้นสีเหลืองช้ำ เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน แผ่นใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน ถึงรูปไข่ กว้าง 5-7 เซนติเมตร
ยาว 10-16 เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน ฐานใบมน ขอบใบปิดเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นในหนา ผิวใบ
ค่อนข้างเกลี้ยง

ดอก ดอกสีขาว ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อดอกมีขนนุ่ม กลีบดอกและกลีบรองดอกมี 5
กลีบ ก้านดอกสั้นมาก เกสรเพศผู้มี 20-25 อัน ปลายอับเรณูมีขนสั้นๆ ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์-
พฤษภาคม

ผล ผลกลมรี ถึงรูปไข่ กว้างประมาณ 0.8 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร มีปีกยาว 3
ปีก และปีกสั้น 2 ปีก ผลแก่เดือนเมษายน-กรกฎาคม

การกระจาย เต็งมีการกระจายพันธุ์เป็นกลุ่มใหญ่ ในป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ดินลูกรัง
และเขาหินทรายทั่วทุกภาคของประเทศ ที่ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 150-1,300 เมตร ใน
ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

ประโยชน์ เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อนถึงน้ำตาลแกมแดง ใช้ก่อสร้างได้แข็งแรงทนทาน เช่น เสา
รอด ตง ช่อ กระดานพื้น ไม้หมอนรถไฟ โครงเรือเดินทะเล ฯลฯ

เปลือกใช้เป็นยาสมานแผล ห้ามเลือด รักษาแผลเรื้อรัง แผลพุพอง
ชันใช้ผสมน้ำมันทาไม้ และยาแนวเรือ

กรมป่าไม้

รัง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Shorea siamensis* Miq.

วงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง เปา เปาดอกแดง เรียง เรียงพนม ลักบัว แลบบอง เหล้ท้อ เหล้บอง ฮ้าง
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-25 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดกลมหรือรูปสามเหลี่ยมค่อนข้างโปร่ง ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลปนเทาแตกเป็นร่องลึกและเป็นสะเก็ดใหญ่

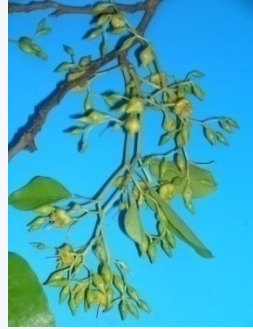
ใบ เดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 7-12 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบหยักเว้าเข้ารูปหัวใจ

ดอก สีขาวหรือเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอม ดอกสมบูรณ์เพศออกรวมเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน กลีบดอก 5 กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ออกดอกเดือนมกราคม - มีนาคม

ผล แห้ง เปลือกแข็ง เมล็ดเดี่ยว ทรงไข่ กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 1.5 เซนติเมตร อยู่ในกระพุ้งของโคนปีก ปีกไม่เชื่อมติดกับผล ปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก

การกระจายพันธุ์ ป่าเบญจพรรณแล้งและป่าแดงทั่วไปปะปนอยู่กับไม้เต็งบนพื้นที่ที่เป็นดินลูกรังหิน กรวด ทราบเป็นส่วนใหญ่

ประโยชน์ เนื้อไม้แข็งและทนทาน นิยมนำมาก่อสร้างอาคารบ้านเรือน เรือและเครื่องมือเกษตรกรรม

กรมป่าไม้

พะยอม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Shorea roxburghii* G.Don.

วงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง กะยอม ชะยอม ชะยอมดง แคน เชียง เชียง พระยอมดง พะยอมทอง ยางหยวก
สุกรม

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 15-30 เมตร ลำต้นเปลาตรงหรือเป็นปุ่มโต เปลือกหนาสีน้ำตาลแตกเป็นร่องและเป็นสะเก็ดหนาตามยาวของลำต้น

ใบ เดี่ยวเรียงสลับรูปขอบขนาน โคนและปลายใบมน

ดอก สีขาวหรือ ขาวแกมเหลืองอ่อน กลิ่นหอม โคนกลีบเลี้ยงจะเกยกันแต่ไม่ติดเป็นเนื้อเดียวกัน มี 5 กลีบ กลีบดอกมี 5 กลีบ ออกดอกเดือน ธันวาคม – กุมภาพันธ์

ผล รูปกระสวยยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ซ่อนตัวอยู่ในกระพุ้งโคนปีก มีปีกยาวรูปขอบขนานแคบๆ 3 ปีก ยาวประมาณ 8 ซม.และมีปีกสั้น 2 ปีก ยาวไม่เกิน 3 ซม.

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าเบญจพรรณแล้ง และ ชื้น และ ขึ้นผสมผสานตามป่าชายหาด ที่สูงจากระดับน้ำทะเล 60-1200 เมตร ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ประโยชน์ เปลือก ให้สีน้ำตาล ใส่กันบูด ให้น้ำฝาด ใช้พอกหนังเนื้อไม้และเปลือก ต้มน้ำใช้ดื่ม เป็นยาฝาดสมาน แก้ท้องเดินและลำไส้อักเสบ

เนื้อไม้ ใช้ทำหมอนรถไฟ ก่อสร้างบ้านเรือน ทำเรือ เครื่องมือเกษตร

ชันใช้ ยาเรือ เปลือก

ดอก ใช้ปรุงแก้ลม บำรุงหัวใจและลดไข้

กรมป่าไม้

ตะเคียนทอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Hopea odorata* Roxb.

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง จะเคียน (ภาคเหนือ) แคน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ตะเคียนใหญ่ (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ สูง 20-40 เมตร

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ

ดอก ดอกช่อออกที่ปลายกิ่ง สีเหลือง ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม

ผล ผลมีปีกยาว 2 ปีก ปีกสั้น 3 ปีก ติดผลเดือนเมษายน-พฤษภาคม

การกระจาย พบขึ้นในพม่า ลาว ตอนใต้ของเวียดนาม กัมพูชา ไทยและมาเลเซียพบขึ้นตามป่าดิบใกล้ลำธาร ที่ความสูง 100-800 เมตรจากระดับน้ำทะเล

ประโยชน์ เปลือก แก้ววดฟัน แก้วเหงือกอักเสบ

เนื้อไม้ แก้วคุดทะราด แก้วทองร่วงแก้วกำเดา สมานแผล ใช้ทำบ้านเรือน เสาตำเครื่องมือกลกรรมพื้นกระดานไม้พื้น แก้ว รักษาคุดทะราด ขับเสมหะ แก้วปิด แก้วกำเดาสมานแผล ยาง รักษาบาดแผล แก้วทองเสีย

ตะเคียนหิน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Hopea ferrea* Laness.

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง ตะเคียนทราย (ตราด, ตรัง), ตะเคียนหิน (ภาคใต้), ตะเคียนหนู (นครราชสีมา), เหลาเตา (สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 15–30 เมตร เปลือกสีน้ำตาลแก่แตกเป็นสะเก็ด เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปกรวยแหลม กิ่งอ่อนมีขนประปราย

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ ปลายเป็นติ่งหู โคนมน

ดอก ดอกเล็ก สีขาวหรือขาวปนเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามง่ามใบและปลายกิ่ง ออกดอกระหว่างเดือนกันยายน–ธันวาคม

ผล ผลรูปขอบขนาน ขนาด 0.3×1.4 เซนติเมตร ปลายเป็นติ่งแหลม มีขนประปราย ปีกยาว 2 ปีก รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ขนาด 1.2×4 เซนติเมตร เส้นปีกมี 8 เส้น

การกระจาย ป่าดิบแล้ง และขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ตามที่ลาดเชิงเขาที่มีการระบายน้ำดี

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ทำเรือ เรือขุด เครื่องเรือน กระเบื้องไม้ เสา สะพาน หมอนรางรถไฟ ตลอดจนใช้ในการก่อสร้างอื่นๆ ที่ต้องการความทนทานและแข็งแรงมาก (การแปรรูปไม้ควรทำในขณะที่ไม้ยังสดอยู่) ทำพื้น ฝา รอด ตง และเครื่องบนได้ทนทานและแข็งแรง ทำเรือใบ โครงเรือเดินทะเล ทำลูกประลัก แจว พาย กรรเชียง เสากระโดงเรือ ส่วนประกอบของเกวียน ด้ามเครื่องมือและใช้ผสมยารักษาเลือดลม

เปลือกต้นกับเกล็ดป้องกันพันธุ์ เนื่องจากกินยาเข้าสารปรอทและดัมชะล้างบาดแผลเรื้อรัง

ดอกอยู่ในจำพวกเกสรร่อยแปด ผสมยาทิพย์เกสร

ยางใช้ผสมน้ำมันรักษาบาดแผล

commons.wikimedia.org

www.qsb.org

www.qsb.org

ตะเคียนชันตาแมว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Neobalanocarpus heimii* (King) P. S. Ashton

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง จะเคียนชัน จิงมาส (มลายู-นราธิวาส) ตะเคียนชัน ตะเคียนชันตาแมว (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้นสูง 30-40 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลเข้มล่อน เป็นสะเก็ด มียางชั้นสีขาว

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปหอกหรือรูปดาบ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ

ดอก ดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ สีขาว กลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน

ผล ผลแบบเปลือกแข็ง รูปขอบขนาน กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ปลายแหลม เบี้ยวๆ กลีบเลี้ยงหนาหุ้มผล ออกผลแก่เดือน มีนาคม-พฤษภาคม

การกระจาย ไทยและมาเลเซีย ขึ้นกระจายห่างๆ ในป่าดิบชื้นทางภาคใต้ตอนล่างในเขต จังหวัดนราธิวาส

ประโยชน์ เนื้อไม้มีความแข็งแรง ทนทาน ใช้ในการก่อสร้าง ทำเรือสำเภา เสากระโงงเรือ
ชั้นมีราคาสูง ใช้ผสมน้ำมันชักเงาอย่างดี

www.technologychaoban.com

www.technologychaoban.com

www.technologychaoban.com

www.watbangwaek.com

กรมป่าไม้

ยางนา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb.ex G.Don.

วงศ์ Dipterocarpaceae

ชื่อพื้นเมือง กาติล ขะยาง เคาะ จ้อง จะเตี้ยล ชันนา ทองหลัก ราลอย ลอยด์ ยางกุ้ง
ยางขาว ยางควาย ยางตัง ยางเนิน ยางหยวก ยางแม่น้ำ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 25-50 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนขาว ค่อนข้างเรียบ ต้นขนาดใหญ่ เปลือกมักแตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้น เปลือกใน สีน้ำตาลอ่อนอมชมพู

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ถึงรูปรีแกมรูปไข่ กว้าง 6-15 เซนติเมตร ยาว 15-30 เซนติเมตร ปลายใบมนถึงแหลม โคนใบมน

ดอก สีชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงมีสันตามยาว 5 สัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก สัน 3 ยาว 2 มิลลิเมตร สีน้ำตาล กลีบดอกมี 5 กลีบ เรียงซ้อนกันเป็นรูปกังหัน ดอกบานเต็มที่กว้าง 2-3 เซนติเมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - พฤษภาคม

ผล เปลือกแข็ง เมล็ดเดี่ยว รูปกลมรี มีสันนูนตามแนวยาว 5 สัน มีปีกยาว 2 ปีก และปีกสั้น 3 ปีก เวลาผลแก่ปลิวไปได้ไกล

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามที่ลุ่มต่ำริมห้วย ลำธาร และตามหุบเขาทั่วทุกภาคของประเทศไทย ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางถึง 350 เมตร ในต่างประเทศพบที่ บังคลาเทศ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนามภาคใต้ และมาเลเซีย

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างทั่วไป เช่น พื้น ฝา รอด ตงและหีบใส่ของ

น้ำมัน ใช้ทาไม้ ยาแนวเรือ ยาเครื่องจักสาน ทำได้ ทำน้ำมันใส่แผล แก้โรคเรื้อน และกินแก้โรคหนอง

กรมป่าไม้

สะเดา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Azadirachta indica* A. Juss.

วงศ์ Meliaceae

ชื่อพื้นเมือง กะเดา จะตัง สะเลียม

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ยืนต้นสูง 8-15 เมตร ผลิตใบ ทุกส่วนมีรสขม เปลือกต้นสีเทา แตกเป็นร่องตามยาว ยอดอ่อนที่แตกใหม่มีสีน้ำตาลแดง

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยฐานใบไม่เท่ากัน รูปใบหอก ปลายสอบขอบใบหยักแบบฟันเลื่อย กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร

ดอก ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งพร้อมใบอ่อน ดอกมีขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาวมี 5 กลีบ ออกดอกเดือนธันวาคม - มกราคม

ผล เป็นผลสด รูปกลมรี ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร มีเมล็ดเดี่ยวแข็ง

การกระจายพันธุ์ ในธรรมชาติพบกระจายบริเวณป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 50-300 เมตร ในทุกภาค ยกเว้นภาคใต้

ประโยชน์ เปลือก ให้สีแดงใช้ย้อมผ้า

ช่อดอก นิยมใช้เป็นอาหาร

ใบและเมล็ดแก่ ใช้กำจัดศัตรูพืช ก้านใบ แกะใช้

สะเดาเทียม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Azadirachta excelsa* (Jack) Jacobs

วงศ์ Meliaceae

ชื่อพื้นเมือง ต้นเทียม ไม้เทียม สะเดาช้าง สะเดาเทียม สะเดาใบใหญ่ (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้นสูงตรงไม่มีกิ่งขนาดใหญ่ เมื่ออายุน้อยเปลือกต้นเรียบ เมื่ออายุมากเปลือกจะแตกเป็นแผ่นล่อนสีเทาปนดำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ

ใบ ใบเป็นใบประกอบ ขอบใบหยักคล้ายฟันเลื่อย ใบเปี้ยวไม่ได้สัดส่วน ปลายใบแหลมเป็นติ่งฐานใบเปี้ยวไม่เท่ากัน เนื้อใบหนา กลี้ยง สีเขียวเป็นมัน

ดอก ดอกเป็นช่อตามง่ามใบหรือปลายกิ่ง ดอกบานสีขาว มีกลิ่นหอม กลีบดอกมี 5 กลีบ ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม

ผล ผลทรงกลมรี รูปไข่ ผลอ่อนสีเขียว ผลอ่อนสีเหลือง เมื่อแก่จะเป็นสีเหลือง ผลแก่ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

การกระจาย ภาคใต้ของประเทศไทย

ประโยชน์ เนื้อไม้คุณภาพดี ปลวกและมอดไม่ค่อยทำลาย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกส่วน เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องแกะสลัก

ดอกอ่อนใช้รับประทานได้

เมล็ดนำมาสกัดสารทำยาฆ่าแมลง

เปลือกต้มทำยาแก้บิดหรือท้องร่วง

ตะกู

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Neolamarckia cadamba* (Roxb.) Bosser

วงศ์ Rubiaceae

ชื่อพื้นเมือง กรองประหยัน (ยะลา) กระทุหรือกระทุมบก(กลาง, เหนือ) กว่าง (ลาว) โกหว่า(ตรัง) แดแสง (ชลบุรี, จันทบุรี) ตะก (กลาง, สุโขทัย) ตะโกล้ม (ชลบุรี, ชัยภูมิ) ตะโกใหญ่(ตราด) ตุ่มก้านช้าง , ตุ่มก้านยาว, ตุ่มเนียงและตุ้มหลวง (เหนือ) ตุ่มชี้หมู(ภาคใต้) ทุ้มพราย(ขอนแก่น) ปะแต๊ะ, เปอแต๊ะ และสะพรั่ง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ปาแย (มลายู-ปัตตานี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ เป็นไม้ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 16-27 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งตั้งฉากกับลำต้น ส่วนใหญ่ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาปนน้ำตาลค่อนข้างเรียบ เนื้อไม้สีเหลืองอ่อน

ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงตัวตรงข้ามเป็นคู่ ๆ กว้าง 5-12 เซนติเมตร ยาว 10-24 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบป้าน เนื้อใบค่อนข้างหนา หลังใบมีขนสาก ๆ และมีสีเข้มกว่าท้องใบ ท้องใบมีขนนุ่มและจะหลุดร่วงไปเมื่อใบแก่

ดอก ดอกมีขนาดเล็กติดกันแน่นอยู่บนช่อดอกแบบ Head สีขาวปนเหลืองหรือสีส้ม กลิ่นหอมอ่อน ๆ ออกเป็นช่อกลมเดี่ยวหรือเป็นระจุไม่เกิน 2 ช่อ อยู่ตามปลายกิ่ง

ผล เป็นผลเดี่ยวโดยเรียงกันแน่นเป็นก้อนกลมอยู่บนช่อดอก มีขนาดความโตวัดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-6 เซนติเมตร ผลแก่สีเหลืองเข้ม ในผลหนึ่ง จะมีเมล็ดขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก

การกระจายพบตั้งแต่ประเทศเนปาล บังคลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา พม่า ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ในประเทศไทยพบการกระจายพันธุ์แทบทุกภาคของประเทศไทย ขึ้นได้ตั้งแต่ที่ราบริมทะเลไปจนถึงระดับความสูง 1000 เมตรมักพบขึ้นเป็นกลุ่มลั่น ๆ ในป่าดั้งเดิมที่ถูกแผ้วถางแล้ว ปล่อยให้ร้างไว้หรือสองข้างทางรถยนต์ที่ตัดผ่านป่าที่ค่อนข้างชุ่มชื้น เช่นป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง เป็นต้น

ประโยชน์ ไม้ใช้ทำเครื่องเรือนราคาถูก ทำไม้รองยก (พาเลท) ไม้ประสาน กรอบและบานหน้าต่าง งานกลึงแกะสลัก ทำพื้นและฝาที่ใช้กันในร่ม ทำไม้อัด ไม้บาง ก้านไม้ขีดไฟ ไฟเบอร์บอร์ด พาร์ติเคิลบอร์ด แพลงบลกระดานและรองเท้า ใช้ทำดอกเลียงสุกร รวมถึงใช้ทำเยื่อและกระดาษ

www.flickrriver.com

กรมป่าไม้

ยมหิน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Chukrasia tabularis* A.Juss.

วงศ์ Meliaceae

ชื่อพื้นเมือง ยมขาว (ภาคเหนือ) โค้โย่ง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่) ร้างบ้าง, รี (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ยมหิน, มะเฟืองต้น, สะเดาช้าง, สะเดาหิน (ภาคกลาง) ช้างกะเดา (ภาคใต้) เลียดค่าย (สุราษฎร์ธานี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นผลัดใบ สูง 15-25 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลเทาแตกเป็นสะเก็ดและร่องตื้นๆ เปลือกชั้นในสีแดง กิ่งอ่อน ใบอ่อนและช่อดอกมีขนนุ่ม

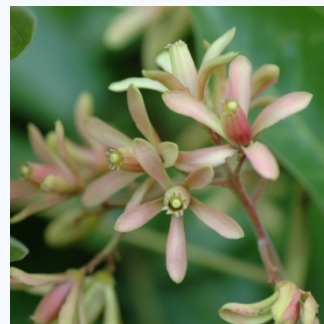
ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ก้านใบยาว 25-60 เซนติเมตร มีใบย่อยที่ออกตรงข้ามกัน 4-10 คู่ และที่ปลายก้านอีก 1 ใบ ใบย่อยรูปไข่แกมขอบขนาน ถึงรูปหอก โคนใบมนหรือเบี้ยวเล็กน้อย ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ

ดอก เล็ก สีเหลืองนวล ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายยอดกลีบเลี้ยง 4-5 กลีบ รูปถ้วย กลีบดอก 4-5 กลีบ เกสรเพศผู้ 8-10 อันเชื่อมติดกันเป็นหลอด

ผล เป็นผลแห้ง รูปไข่ ขนาด 3-5 ซม. เมื่อสุกสีดำ แตกออก 4-5 กลีบ

การกระจาย กระจายพันธุ์ในป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 150-800 เมตร ออกดอกเดือนกันยายน

ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ทำเครื่องเรือนในร่มได้ดี มีลายไม้สวยงาม

ยมหอม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Toona ciliata* M. Roem.

วงศ์ Meliaceae

ชื่อพื้นเมือง ยมผักดาบ (ภาคเหนือ) เล้ย (กระเหรี่ยง กาญจนบุรี) สะเดาดง (กาญจนบุรี) สีเสียด
หอม (พิษณุโลก) สีเสียดอ้ม (ไทย)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น สูงได้ถึง 35 เมตร โตเร็ว ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ เปลือกหนา สี
เทาปนดำ แตกเป็นร่องลึก

ใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ช่อใบยาว 25-70 เซนติเมตร ใบรูปขอบขนานแกมรูปหอก กว้าง
3-5 เซนติเมตร ยาว 9-13 เซนติเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบแหลม

ดอก ดอกสีขาวมีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อห้อยลง ยาว 40-50 เซนติเมตร ดอกบานขนาด 3.5-5
มิลลิเมตร มีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและดอกแยกเพศอยู่บนช่อเดียวกัน กลีบดอก 5 กลีบ ขนาด 3.5-5
มิลลิเมตร ในดอกแยกเพศจะยาวเพียง 1-3 มิลลิเมตร ผลสีน้ำตาลแดง รูปกระสวย กว้าง 1
เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร ออกดอกและติดผลช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม

ผล ผลแห้งแตกตามยาว ผิวมีแผลระบายอากาศกระจายทั่วไป เมล็ดรูปยาวรี มีปีกสองข้าง
ขนาดไม่เท่ากัน

การกระจาย พบตั้งแต่ปากีสถาน อินเดีย จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึงปาปัวนิวกินี ขึ้น
ตามชายป่าที่ชื้นหรือเปิดใหม่ ที่ระดับความสูง 300-1,500 ม. ออกดอกและติดผลช่วงเดือน
เมษายน-กรกฎาคม

ประโยชน์ ไม้ใช้สร้างบ้านเรือนและเฟอร์นิเจอร์

ดอกเป็นสีย้อมให้สีเหลืองหรือแดงใช้ย้อมผ้าฝ้าย ผ้าไหม

www.biogang.net

กรมป่าไม้

นางพญาเสือโคร่ง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Prunus cerasoides* D.Don

วงศ์ Rosaceae

ชื่อพื้นเมือง ฉวีวรรณ ชมพูญิงค์

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นผลัดใบ สูงได้ถึง 10 เมตร

ใบ ใบเดี่ยวเรียงสลับรูปไข่ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ขอบใบหยัก ก้านใบมีต่อม 2-4 คู่

ดอก ดอกสีชมพูหรือขาวซีด ขนาด 1-2 เซนติเมตร ออกเป็นกระจุกตามกิ่งช่วงผลัดใบ ออกดอกเดือนสิงหาคม-มีนาคม

ผล ผลสด สีแดง รูปค่อนข้างกลม ขนาด 1-1.5 เซนติเมตร

การกระจาย พบตามป่าหินปูนและป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง 1,000-2,000 เมตร ทางภาคเหนือของประเทศไทย

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับบนที่สูง ดอกมีความสวยงามมาก
ผลของนางพญาเสือโคร่งสามารถนำมารับประทานได้ มีรสเปรี้ยว

นนทรี

กรมป่าไม้

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กระถินป่า กระถินแดง สารเงิน

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นผลัดใบ สูงได้ถึง 25 เมตร ลำต้นค่อนข้างตรง เปลือกสีเทา ตามกิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดง กิ่งแก่เกลี้ยง

ใบ ประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกเวียนสลับถี่ตามปลายกิ่ง ช่อย่อยมีใบย่อย 10-22 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 0.5-0.7 เซนติเมตร ยาว 1.2-1.8 เซนติเมตร ปลายมนหรือเว้าตื้นๆ โคนเบี้ยว

ดอก สีเหลือง กลิ่นหอม ออกเป็นช่อใหญ่ตั้งที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ด้านนอกมีขน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรตัวผู้ 10 อัน ออกดอกเดือนมีนาคม - มิถุนายน

ผล เป็นฝักแบน รูปรี ปลายและโคนสอบแหลม กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร สีน้ำตาลอมม่วง แก่จัดสีน้ำตาลดำไม่แตก มีเมล็ด 1-4 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นตามป่าชายหาด ปลูกได้ทั่วไป

ประโยชน์ ราก ให้สีน้ำตาล ใช้พิมพ์ผ้าปาเต๊ะ ย้อมอาวนและแห

เปลือกต้น ขับโลหิต ละลายเสมหะ แก้ก้องร่ว งยาฟาดสมาน แก้ไข้

กรมป่าไม้

สัตตบรรณ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.

วงศ์ Apocynaceae

ชื่อพื้นเมือง กะโน๊ะ จะบัน ชบา ตีนเป็ด ตีนเป็ดดำ บะชา ปูลา ปูแล สัตตบรรณ ยางขาว หัสบรรณ
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-30 เมตร ผลัดใบทรงพุ่มแผ่เป็นชั้นๆ คล้ายร่ม เปลือกสีเทาปนดำ

ใบ เดี่ยว เรียงเป็นวงรอบข้อ 4-7 ใบ รูปหอกแกมรูปขอบขนานหรือรูปไข่กลับ กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน โคนใบสอบหรือเป็นรูปลิ้ม

ดอก สีขาวเหลือง มีกลิ่นฉุน ออกเป็นช่อแบบช่อซี่ร่มเชิงประกอบตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเป็นหลอดยาว 1-2 มิลลิเมตร กลีบดอกโคนเชื่อมกันเป็นหลอดปลายแยก 5 แฉกมีขน เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรตัวผู้ 5 อัน ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์

ผล เป็นฝัก รูปกลมยาว เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก เมล็ดจำนวนมากมีปุยปลิวตามลม

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดเอเชียและแอฟริกาเขตร้อนขึ้นตามป่าละเมาะและป่าดิบทั่วไป

ประโยชน์ ราก ขับลมในลำไส้

เปลือกต้น รักษาโรคบิด ขับพยาธิไส้เดือน แก้ไข้หวัด หลอดลมอักเสบ ยาสมาล้าไส้

ใบ ใช้พอกดับพิษ

ยางรักษาแผลเน่าเปื่อย บำรุงกระเพาะและผสมน้ำมันแก้ปวดหู

ตีนเป็ดทะเล

ชื่อพฤษศาสตร์ *Cerbera odollam* Gaertn.

วงศ์ Apocynaceae

ชื่อพื้นเมือง ตีนเป็ด ตีนเป็ดน้ำ ตุม ลังลา

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง ๑๒ เมตร มักแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดแผ่กว้าง ลำต้นต้นเปลือกชั้นนอกเรียบมีช่องอากาศกระจายทั่วไป สีเทา เปลือกชั้นในสีเหลืองอ่อน มียางสีขาว

ใบ ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปไข่กลับ ยาว ๙ - ๓๐ เซนติเมตร ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้น

ดอก ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว ๘ - ๓๕ เซนติเมตร ดอกสีขาว ก้านดอกยาว ๑ - ๔ เซนติเมตร กลีบดอกและกลีบเลี้ยงมีจำนวนอย่างละ ๕ กลีบ กลีบเลี้ยงรูปแถบหรือรูปใบหอกกลับ ยาว ๐.๘ - ๒.๕ เซนติเมตร กลีบดอกเรียงซ้อนทับกันด้านซ้ายในตาดอก ดอกบานมีแฉ้มเหลืองรอบปากหลอดกลีบดอก หลอดกลีบยาว ๑ - ๒ เซนติเมตร แฉกกลีบยาว ๑.๒ - ๓.๘ เซนติเมตร เกสรเพศผู้ ๕ อัน ติดกลางหลอดกลีบดอก

ผล เป็นผลเดี่ยวกลม รูปไข่ หรือรูปกระสวย ยาว 6 - 7 เซนติเมตร มีสองพูตื้นๆ ผิวเกลี้ยง สีเขียวเป็นมัน เมื่อแก่จัดสีเขียวอมม่วงถึงม่วงเข้ม

การกระจาย พบตั้งแต่ประเทศศรีลังกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคมาเลเซีย หมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก และนิวคาลิโดเนีย ในประเทศไทยพบเฉพาะทางภาคใต้ ขึ้นตามป่าชายเลน ป่าบึงน้ำจืดและป่าชายหาด

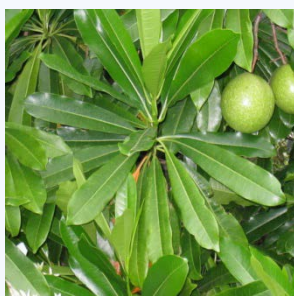
ประโยชน์ เปลือกต้นเป็นยาถ่าย

ใบรักษาโรค ผิวหนังกลากเกลื้อน

ข้อควรระวัง ยาง เป็นพิษหากเข้าตาทำให้ตาบอดได้

www.bangkrod.blogspot.com

www.bangkrod.blogspot.com

กรมป่าไม้

ปีบ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Millingtonia hortensis* L.f.

วงศ์ Bignoniaceae

ชื่อพื้นเมือง กาชะลอง กาดสะลอง เต็กตองโพ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นผลัดใบสูง 6-12 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ กิ่งมักห้อยลง เปลือกสีเทา แตกเป็นร่องลึก เนื้อหยาบ คล้ายไม้ก๊อก

ใบ ประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น ออกตรงข้าม ใบย่อยรูปไข่ หรือ รูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 2.5-8 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมโคนกลม ขอบจัก

ดอก สีขาวกลิ่นหอม ออกเป็นช่อใหญ่ที่ปลายกิ่ง ยาว 10-40 เซนติเมตร ห้อยย้อยลง ก้านดอกยาว 5 กลีบ โคนเชื่อมกันเป็นรูปประฆัง กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดยาว ปลายบานออกเป็นรูปแตร กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร มี 5 กลีบ เกสรตัวผู้ 4 อัน ออกดอกเดือนกันยายน - ธันวาคม บานเวลาเย็น

ผล เป็นฝักแบน กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 28-36 เซนติเมตร เมื่อแก่แตก 2 ซีก เมล็ดจำนวนมากมีปีก

การกระจายพันธุ์ ขึ้นในป่าเบญจพรรณ และ เขาหินปูน ขยายพันธุ์โดยเมล็ด และ หน่อ

ประโยชน์ เปลือก เนื้อไม้ ให้สีเหลือง น้ำตาล ใช้ย้อมผ้า

ราก เป็นยาบำรุงปอด รักษาวัณโรค เปลือก ทำจุกก๊อก ดอก สูดแก้หืด

กรมป่าไม้

ตะแบกนา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia floribunda* Jack var. *floribunda*

วงศ์ Lythraceae

ชื่อพื้นเมือง กะแบก ตราแบกปรี ตะแบกไข่ บางอตะมากอ บางอยามู เปื่อยดอง เปื่อยนา เปื่อยหางค่าง
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 8-30 เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม โคนต้นเป็นพูพอนสูง เปลือกเรียบ ผิวเป็นมันสีเทาหรือเทาขาวมีรอยแตกเป็นสะเก็ดตลอดลำต้น

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอก กว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้น ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา ใบแก่เกลี้ยง ใบอ่อนสีแดงอมชมพู

ดอก สีชมพูอ่อนหรือม่วงอ่อน ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบใกล้ปลายกิ่งและปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 30-40 เซนติเมตร ก้านช่อดอกและดอกตูมมีขนสีน้ำตาลอ่อนปกคลุม กลีบเลี้ยงมี 10-12 อัน ปลายแยก 5-6 กลีบ มีกลีบดอก 6 กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง 2.5-3.5 เซนติเมตร ออกดอกเดือนกรกฎาคม - กันยายน

ผล แห้งแตกทรงรี ขนาด 1.5-2 เซนติเมตร มีขน ผลแก่แตกเป็น 6 เลี่ยง เมล็ดดำในเนื้อไม้มีปีกบาง

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นป่าเบญจพรรณที่ค่อนข้างชุ่มชื้นทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ป่าดิบทางภาคตะวันออกและภาคใต้ ป่าน้ำท่วมและท้องนาทั่วไป

ประโยชน์ ใช้ในการจัดสวนปลูกเพื่อให้ร่มเงามีดอกสวยงาม

ผลทำไม้ประดับแห้งได้

กรมป่าไม้

เสลา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.

วงศ์ Lythraceae

ชื่อพื้นเมือง เกรียบ ตะเกรียบ ตะแบกชน เสลาใบใหญ่ อินทรีชิต

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือทรงกระบอก กิ่งโน้มห้อยลงรอบ ทรงพุ่มเปลือกสีดำมีรอยแตกเป็นทางยาวตลอดลำต้น

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานกว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 16-24 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมเป็นติ่ง โคนมน เนื้อใบหนาปานกลาง เส้นใบมีขนนุ่มทั้ง 2 ด้าน

ดอก สีม่วง ม่วงอมชมพูหรือม่วงกับขาว ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ลายแยกเป็น 5-8 แฉก กลีบดอกมี 6 กลีบ รูปกลมบางยับย่นขอบย้วย เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - มีนาคม

ผล รูปเกือบกลมผิวแข็งยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ผลแห้งแตกตามยาว 5-6 พู มีเมล็ดจำนวนมากมีปีกบางๆ

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นตามป่าเบญจพรรณ ป่าดิบและป่าชายหาด พบทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคกลางลงไปถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประโยชน์ เนื้อไม้ ทำเครื่องแกะสลัก ต้มเครื่องมือการเกษตร

ใบ บดกับกำยาน ใช้ทาผดผื่นคัน

ผล ใช้ทำไม้ประดับแห้ง

อินทนิลน้ำ

กรมป่าไม้

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.

วงศ์ Lythraceae

ชื่อพื้นเมือง ตะแบกดำ (กรุงเทพฯ) บางอปะชา (นราธิวาส) อินทนิล (ภาคกลาง, ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 10-25 เมตร กิ่งผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้างเป็นพุ่มกลม ลำต้นตรง กิ่งใหญ่แตกออก ตามลำต้น เปลือกหนาสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน เรียบหรือมีปุ่มปม

ใบ ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามถึงสลับตั้งฉาก หรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมขอบขนานปลายแหลมหรือมน โคนกลม แผ่นใบหน้าคล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน

ดอก ช่อ แยกแขนงตั้งขึ้น ดอกตูมค่อนข้างกลม ส่วนบนสุดจะมีตุ่มกลมเล็กๆ ติดอยู่ตรงกลาง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันรูปประฆัง ปลายแยกเป็น 6 แฉก รูปเกือบกลมโคนกลีบเรียวยาวเป็นก้านกลีบดอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม

ผล กลม กลีบเลี้ยงติดทน ผิวเกลี้ยง เมื่อแก่จะแตกเป็น 6 ซีก

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นกระจายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามที่ราบลุ่มและริมน้ำในป่าเบญจพรรณขึ้น และชายป่าดงดิบ

ประโยชน์

ใบ ตากแห้งต้มดื่ม ลดน้ำตาลในเลือด รักษาโรคเบาหวาน แก้ปัสสาวะพิการ ละลายนิ่ว

ราก รักษาแผลในปาก

เปลือก แก้ท้องเสีย แก้ไข้

ผล แก้ปวดฟัน

เมล็ด รักษาโรคเบาหวานและทำให้นอนหลับ

นิยมปลูกเพื่อประดับและให้ร่มเงา เหมาะสำหรับบ้านที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

ตะแบกเลือด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Terminalia mucronata* Craib & Hutch.

วงศ์ Combretaceae

ชื่อพื้นเมือง ตะแบกเลือด โคะกาง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่) ตะแบกเลือด (ภาคตะวันตกเฉียงใต้) ปราบดำเลีย (เขมร-บุรีรัมย์) เปีย (อุบลราชธานี) เป้อยปี เป้อยสะแอน (ภาคเหนือ) มะกาเถื่อน (เงี้ยว-ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ สูงถึง 40 เมตร เรือนยอดแคบ ค่อนข้างโปร่ง ลำต้นยาวและตรง เปลือกต้นสีน้ำตาลครีมอ่อนเป็นจุด ๆ และลอกหลุดเป็นแผ่นบาง ๆ

ใบ ใบอ่อนมีขนสีน้ำตาล ขอบใบใส ใบแก่เหนียวค่อนข้างเกลี้ยง ก้านใบมีต่อมกลม 2 ต่อมด้านบน

ดอก ดอกสีขาว ช่อดอกแคบและแน่นไม่แตกแขนง ช่อยาว 9-15 เซนติเมตร ชั่นกลีบเลี้ยงมีขนเล็กน้อย หมอมนรองดอกมีขน

ผล ผลสีน้ำตาลอ่อน-เหลือง รูปไข่ ขนาด 3-4 เซนติเมตร ปีกกลมมี 2 ปีก มีขนสีน้ำตาลปกคลุม

การกระจาย ขึ้นอยู่ในป่าแล้ง หรือป่าค่อนข้างแล้งผลัดใบ ป่าเต็งรัง มักจะเป็นไม้ขนาดใหญ่ที่ยังเหลือจากการตัดโค่นเพราะต้นใหญ่ ภายในมักจะกลวง ความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงประมาณ 700 เมตร ต่างประเทศพบในพม่า กัมพูชา

ประโยชน์ ไม้ใช้สร้างที่อยู่อาศัย เครื่องจักสานและเครื่องใช้สอย เนื้อไม้สีน้ำตาลดำ ค่อนข้างแข็ง ใช้เป็นโครงสร้างงานก่อสร้างที่ต้องการความแข็งแรง คงทน และทำไม้กระดานหรือไม้พื้น

www.pinus.bloggang.com

นาบกุด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mesua nervosa* Planch. & Triana

วงศ์ Calophyllaceae

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ขนาดเล็ก สูง 10-15 เมตร แตกกิ่งเล็กจำนวนมาก ทรงพุ่มแน่นทึบ รูปกรวยคว่ำ

ใบ ใบเดี่ยวออกตรงข้ามเป็นคู่ รูปขอบขนานยาว 10 เซนติเมตร ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบหนาแข็ง กรอบ ผิวใบเป็นมันทั้งสองด้าน

ดอก ดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก 1-3 ดอก สีขาว คล้ายบอนนาค กลีบเลี้ยงมีขนาดใหญ่และหนา กลีบดอกบางมีเกสรเพศผู้สีขาวจำนวนมาก ดอกบานพร้อมกันหรือทยอยบานทั้งกระจุก บานวันเดียวโรย ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆช่วงกลางวันถึงกลางคืน ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม

ผล ผลรูปรี ยาว 2-3 เซนติเมตร เมื่อแก่สีดำ

การกระจาย พบในป่าดิบชื้นทางภาคใต้

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ

จำปี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Magnolia X alba* (DC.) Figlar

วงศ์ Bignoniaceae

ชื่อพื้นเมือง จุ่มปี, จุ่มปี (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ เป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง สูงประมาณ 10-20 เมตร ลำต้นสีน้ำตาลแตกเป็นร่องตื้น กิ่งเปราะ หักง่าย เรือนยอดรูปกรวยทึบ

ใบ ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปใบหอกแกมรูปไข่ถึงแกมขอบขนาน ปลายแหลม ขอบใบเรียบ ยาว 20 เซนติเมตร กว้าง 8 เซนติเมตร หูใบยาวถึง 2.5 เซนติเมตร มีขน

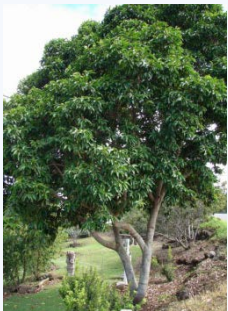
ดอก ดอกเดี่ยวที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาว แคบเรียบ มี 8-12 กลีบ ยาว 4-6 เซนติเมตร มีกลิ่นหอม ผิวเกลี้ยงหรือมีขนสีน้ำตาล

ผล ไม้ติดผล

การกระจาย มีถิ่นกำเนิดทางตอนใต้ของจีน มาเลเซียและอินโดนีเซีย จำปี อาจเป็นลูกผสมที่เกิดตามธรรมชาติของ *Michelia champaca* Blume และ *M. Blume* ในมาเลเซียหรือชวา เพราะมีลักษณะผสมระหว่าง 2 ชนิดนี้

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ

ดอกแก้เป็นลม แก้ไข้ บำรุงหัวใจ ขับน้ำดี บำรุงโลหิต

www.biolib.cz

www.bloggang.com

www.herb-health.com

suan-theva.igetweb.com

กรมป่าไม้

จำปา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre var. *champaca*
วงศ์ Magnoliaceae

ชื่อพื้นเมือง จำปากอ จำปาเขา จำปาทอง จำปาป่า

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-40 เมตร ลำต้นเปลาตรงแตกกิ่งจำนวนมากที่ยอด ทรงพุ่มโปร่งเป็นรูปกรวยคว่ำ เปลือกลำต้นสีเทาปนน้ำตาล มีกลิ่นฉุนเฉพาะตัว เนื้อไม้และกิ่งเหนียว

ใบ ใบเดี่ยว ออกเวียนสลับรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เนื้อใบบาง ยอดอ่อนและใบอ่อนมีขน

ดอก ใบเดี่ยว สีเหลืองส้ม มีกลิ่นหอมฉุน ออกตามซอกใบมีกลีบดอก 12-15 กลีบ ไม่มีกลีบเลี้ยง ออกดอกเดือนมิถุนายน - ตุลาคม

ผล ออกเป็นกลุ่ม ผลย่อย 10-40 ผล แต่ละผลค่อนข้างกลมหรือกลมรี เปลือกผลหนาและแข็ง ผลอ่อนสีเขียวเมื่อแก่ สีเทา มีเมล็ดดำในสีแดงอมส้ม

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นกระจายในป่าดิบชื้นและป่าดิบแล้งทุกภาค ยกเว้นภาคใต้

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ

เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง

ดอกนำมาร้อยมาลัยและใช้ผสมในตำรายาไทย แผลบโบราณ

แคนนา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dolichandrone serrulata* (Wall. ex DC.) Seem.

วงศ์ Bignoniaceae

ชื่อพื้นเมือง แคนเน, แคนฟอย (ภาคเหนือ) แคนเก็ตถวา, แคนขาว (เชียงใหม่) แคนพูฮ่อ (ลำปาง) แคนป่า (ร้อยเอ็ด, ลำปาง) แคนทราย (นครราชสีมา) แคนยาว, แคนขาว (ปราจีนบุรี) แคนยอดดำ (สุราษฎร์ธานี)

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร ลำต้นเปลาตรง แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มรูปไข่ ค่อนข้างทึบ เปลือกสีน้ำตาลอมเทาและมีประสีดำนางเรียบแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ โคนต้นเป็นพูพอนเล็กน้อย

ใบ ใบประกอบขนนกชั้นเดียว ใบย่อยมี 3-5 คู่ ขอบใบหยัก รูปรีหรือรูปแกมไข่กลับ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายสอบคู่ โคนสอบและเบี้ยว

ดอก สีขาว ขนาดใหญ่ รูปแฉกทรงสูงหรือรูปแตร ออกรวมกันเป็นช่อสั้นๆ ตามปลายกิ่ง ยาว 2-3 เซนติเมตร แต่ละช่อมีดอกอยู่รวมกัน 3-7 ดอก กลีบฐานดอกทรงรูปกรวย ยาว 3-5 เซนติเมตร มีกลิ่นหอมอ่อนๆ

ผล เป็นฝักยาว เปลือกแข็ง ปลายแหลม บิดเป็นเกลียว ผิวฝักเกลี้ยง ไม่มีขน เมล็ดรูปสี่เหลี่ยมมีปีกใส

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยพบได้ทั่วทุกภูมิภาค

ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน เช่น ทำเสา กระดาน พื้น ฝาเพดาน ฯลฯ

เปลือก แก้ท้องร่วง บิด มูกเลือด คุมธาตุภายใน ใช้ชะล้างบาดแผล

ดอก ยอดอ่อน และ ฝักอ่อน ใช้ปรุงอาหาร สามารถรับประทานเป็นผักได้

ใบ แก้ไข้ และเป็นยาระบาย

กัลปพฤกษ์

ชื่อชื่อพฤกษศาสตร์ *Cassia bakeriana* Craib

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กานล์ ชัยพฤกษ์

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 8-15 เมตร ผลัดใบ กิ่งอ่อนมีขนนุ่ม เรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกเรียบ สีเทา

ใบ ประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-7 คู่ รูปขอบขนานกว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 6-8 เซนติเมตร โคนและปลายใบมน

ดอก สีชมพูอมขาวออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามกิ่ง ก้านดอกสีแดงม่วงมีขนนุ่ม ยาว 5-12 เซนติเมตร กลีบรองดอก 5 กลีบ รูปไข่แคบๆ กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ขนาดกว้าง 1-2.5 เซนติเมตร ยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร ออกดอกเดือนมกราคม - มิถุนายน

ผล เป็นฝักสีน้ำตาลเข้มอมเทา รูปทรงกระบอกยาว 30-40 เซนติเมตร ด้านในมีเมล็ด ประมาณ 30-40 เมล็ด ลักษณะกลมแบนสีน้ำตาล

การกระจายพันธุ์

พบในประเทศไทยและทางเหนือของประเทศไทยตามป่าเต็งรัง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 300-1,000 เมตร

ประโยชน์

ฝัก ใช้เป็นยาระบายอย่างอ่อน

เปลือก ฝัก และเมล็ด ทำให้อาเจียนลดไข้

กรมป่าไม้

ราชพฤกษ์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cassia fistula* L.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กุเพยะ คุณ ชัยพฤกษ์ ป็อย บัวโย เปอโซ มะหล่ำหญ่ ลมแล้ง

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นผลัดใบ สูง 8-15 เมตร

ใบ ใบประกอบแบบขนนกออกสลับ มีใบย่อย 3-8 คู่ รูปป้อม รูปไข่ หรือ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายแหลมโคนมน เส้นแขนงใบถี่ เนื้อใบค่อนข้างบาง

ดอก สีเหลือง ออกเป็นช่อห้อยตามซอกใบ หรือตามกิ่ง ยาว 20-45 เซนติเมตร กว้าง 4-5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปรีแกมรูปไข่ ผิวนอกมีขนคลุม กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ หรือ รูปไข่กลับ เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 5-8 เซนติเมตร เกสรตัวผู้ 10 อัน ขนาดไม่เท่ากัน รังไข่และก้านเกสรตัวเมียมีขนคลุม ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม

ผล เป็นฝักทรงกระบอกยาว 20-60 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5-2.5 เซนติเมตร ฝักแก่สีดำ

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดเอเชียเขตร้อนขึ้นตามป่าเบญจพรรณแล้งทั่วไป

ประโยชน์

เปลือก เนื้อไม้ ผล ให้สีเหลือง ใช้ย้อมไหมและผ้า

ราก ฝนทาแก้กลาก และเป็นยาระบาย

ราก และ แก่น เป็นยาขับพยาธิ

เปลือกและไม้ ใช้พอกหนัง

เปลือก และ ใบ บดผสมกันใช้ทาฝีและเม็ดผื่นตามร่างกาย

เนื้อไม้ สีแดงแกมเหลือง แข็ง ทนทาน ใช้ทำเสา ล้อเกวียน คันไถ

ใบ ต้มรับประทานเป็นยาระบาย ฆ่าพยาธิ

ดอก แก้วไข่ ระบาย แก้วแผลเรื้อรัง

ฝัก เนื้อในฝักรสหวาน เป็นยาระบาย ช่วยบรรเทาอาการแน่นหน้าอก

พอก หรือ ชำระน้ำดี แก้ลมเข้าข้อ และขัดข้อ

ส่วนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

อ้างอิง : หนังสือพรรณไม้ สวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พุด) จังหวัดสระบุรี

กรมป่าไม้

สุพรรณนิการ์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cochlospermum regium* (Schrunk) Pilg.

วงศ์ Bixaceae

ชื่อพื้นเมือง ฝ่ายคำ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ผลัดใบ สูง ๓-๑๕ เมตร เปลือกเรียบ กิ่งก้านคดคด

ใบ ใบเดี่ยว ออกเวียนสลับ รูปหัวใจมี 5 แฉก ปลายแฉกแหลม โคนเว้าขอบเป็นคลื่น

ใบแก่ร่วงเปลี่ยนเป็นสีออกแดง

ดอก สีเหลือง มีกลิ่นหอมอ่อน ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ทยอยบาน กลีบดอก 5 กลีบ เมื่อบานวัดผ่าศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร เกสรผู้สีเหลืองโค้งขนาดไม่เท่ากัน มีจำนวนมาก ออกดอกช่วง กุมภาพันธ์-เมษายน

ผล รูปไข่กลับ กว้าง 2.5-3 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็น 3-5 พู เมล็ดสีน้ำตาล รูปถั่ว มีปุยคล้ายปุยฝ้ายหุ้ม

การกระจาย ถิ่นกำเนิดอเมริกากลางและอเมริกาใต้ ขึ้นได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับทั่วไป โดยเฉพาะในที่อากาศเย็น แดดดี

ยาง ให้ผลิตผลเป็น Karaya gum ทางการค้าเรียกว่า Crystalgum เป็นก้อนผลึกสีเหลืองอ่อนหรือน้ำตาลอมชมพู ใช้เป็นยาระบาย ใช้เป็นส่วนผสมในน้ำยาเซทผม เป็นยาทาบำรุงผิว ใช้ในอุตสาหกรรมทอผ้าและการพิมพ์ อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง ผสมไอศกรีมทำให้ขึ้น

เนื้อไม้ ต้มกับแป้งเป็นอาหาร

ใบอ่อน ใช้สระผม

ดอกแห้งและใบแห้ง เป็นยาบำรุงกำลัง

กรมป่าไม้

เหลืองปรีดียาธร

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Roseodendron donnell-smithii* (Rose) Miranda

วงศ์ Bignoniaceae

ชื่อพื้นเมือง

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-8 เมตร

ใบ ผลัดใบ ใบประกอบรูปนิ้วมือ เรียงตรงข้ามใบย่อย 4-7 ใบ รูปรีแกมรูปขอบขนาน แผ่นใบหนา คล้ายหนัง สีเขียวเหลืองเงิน โคนและปลายใบมน ขอบใบเรียบ

ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเหลือง เชื่อมติดกันเป็นหลอด กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง เชื่อมติดกันเป็นหลอด รูปแตร ออกดอกเดือน มกราคม – มีนาคม

ผล เป็นผลแห้งแตก สีเทา เมล็ดแบน มีปีก จำนวนมาก

การกระจายพันธุ์ถิ่นกำเนิด อเมริกาเขตร้อน (ปารากวัย อาร์เจนตินา บราซิล)

ประโยชน์ นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ ดอกดกสวยงาม

กรมป่าไม้

มะหาด

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Artocarpus lacucha* Roxb. ex Buch.-Ham.

วงศ์ Moraceae

ชื่อพื้นเมือง กาแย ตาแป ตาแปง มะหาดใบใหญ่ หาด

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-15 เมตร เปลือกสีน้ำตาลดำแตกเป็นสะเก็ด

ใบ เดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่กลับ รูปรีหรือรูปขอบขนาน กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 5-14 เซนติเมตร ปลายใบมน หรือเป็นติ่งสั้น โคนใบสอบแคบรูปลิ้นหรือมน เนื้อใบหนามีขนสากมือ เส้นแขนงใบ 8-12 คู่ ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร

ดอก เล็กสีเหลือง แยกเพศ ออกอัดรวมกันแน่นเป็นแท่งตามกิ่งหรือง่ามใบ กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - มีนาคม

ผล เป็นผลรวม รูปทรงกลม หรือเกือบกลมบางครั้งเบี้ยว เส้นผ่าศูนย์กลาง 3-5 เซนติเมตร ผลสุกสีเหลืองส้ม

การกระจายพันธุ์ มะหาดมีการกระจายพันธุ์ตามป่าดิบแล้งหรือป่าดิบชื้นทั่วทุกภาคของประเทศ

ประโยชน์ ราก เปลือก เนื้อไม้ ผล ให้สีเหลืองใช้ย้อมไหม และ ผ้า

เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง ทำโปงลาง แก่น ต้มกินขับพยาธิปากขอ พยาธิตัวตืดและพยาธิเส้นด้าย เยื่อหุ้มเมล็ด รสเปรี้ยวอมหวานกินได้

กรมป่าไม้

มะขามป้อม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Phyllanthus emblica* L.

วงศ์ Phyllanthaceae

ชื่อพื้นเมือง กันโตด กำหวด มั่งลู สันยาล่า

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 8-12 เมตร เปลือกสีน้ำตาลอมเทา

ใบ เดี่ยว ออกสลับเรียงเป็นสองแถวในระนาบเดียวกัน รูปขอบขนาน กว้าง 0.4-0.7 เซนติเมตร ยาว 1-1.2 ปลายแหลม โคนมน

ดอก สีขาว กลิ่นหอม ออกเป็นกระจุกตามซอกใบ แยกเพศแต่อยู่ต้นเดียวกัน มีกลีบรวม 5-6 กลีบ ดอกตัวผู้ เกสรตัวผู้ 3 อัน ก้านชูเกสรเชื่อมกัน ดอกตัวเมีย รังไข่มี 3 พู ออกดอกเดือนธันวาคม-เมษายน

ผล ค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน เมล็ดกลมสีน้ำตาลแข็ง มี 1 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดเอเชียเขตร้อน ชอบดินที่มีการระบายน้ำดี

ประโยชน์ เปลือกและใบ ให้สีน้ำตาล ใช้ย้อมไหม ขนสัตว์ และผม

เปลือกต้น ต้มดื่มแก้ไอ ขับเสมหะ ผล รับประทานได้มีวิตามิน C แก้โรค

กรมป่าไม้

หว้า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Syzygium cumini* (L.) Skeels

วงศ์ Myrtaceae

ชื่อพื้นเมือง ห้าชี้แพะ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 10-25 เมตร

ใบ ใบเดี่ยวออกตรงข้าม ใบอ่อนสีน้ำตาลแดงรูปรี หรือ รูปไข่กลับ กว้าง 5-9 เซนติเมตร ยาว 9-15 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ผิวใบเป็นมันมีต่อมน้ำมันกระจายอยู่ทั่วไป

ดอก สีขาว ออกเป็นช่อตามซอกใบ กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ยาวประมาณ 0.4 เซนติเมตร ปลายแผ่เป็น 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ ร่วงง่ายเมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรตัวผู้จำนวนมากไม่เท่ากัน ออกดอกเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์

ผล รูปไข่ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.8 เซนติเมตร ยาว 1.5-3 เซนติเมตร มี 1 เมล็ด

การกระจายพันธุ์ ถิ่นกำเนิดเอเชียเขตร้อนจากอินเดีย ถึง มาเลเซีย และ ไทย พบขึ้นอยู่ตามป่าเบญจพรรณ ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ประโยชน์ เปลือก ให้สีน้ำตาล ใช้ย้อมผ้า

เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้างในร่ม เปลือกต้มแก้บิด อมแก้ปากเปื่อย ผลดิบ แก้ท้องเสีย ผลสุก รับประทานได้ เมล็ดลดน้ำตาลในเลือด แก้ท้องเสีย ถอนพิษจากเมล็ดสะลงใจ

จามจุรี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Albizia saman* (Jacq.) Merr.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ก้ามกราม ก้ามกุ้ง ก้ามปู ฉำฉา ติ๊ดตู่ ลัง ลำสา เล้คู่ เล้ตู่
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดใหญ่ แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดแผ่กว้างโค้งตรงกลางและลาดลงหาขอบคล้ายรูปร่ม
ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ แกนกลางใบประกอบยาว 10-18 เซนติเมตร ใบประกอบแยกแขนงตรงข้ามกัน 2-5 คู่ บนแขนงมีใบย่อยเรียงตรงข้ามกัน 2-10 คู่ คู่ที่อยู่ตอนบนมีขนาดใหญ่สุดและลดหลั่นลงไปจนถึงคู่ล่างที่มีขนาดเล็กสุด ตรงจุดต่อระหว่างคู่ใบย่อยและคู่แขนงใบมักมีต่อมกลมมนสีคล้ำปรากฏชัดเจน ใบย่อยรูปไข่ รูปรี หรือคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปุน รูปใบมีลักษณะสมมาตร กว้าง 0.6-4 เซนติเมตร ยาว 1.5-6 เซนติเมตร ปลายมน มักเว้าตื้นๆ หรือมีติ่งแหลมสั้นๆ โคนเบี้ยว ขอบเรียบ แผ่นใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนนุ่มทั่วไป ไม่มีก้านใบย่อย

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น ออกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง 1-2 ช่อ กว้าง 5-6 ซม. ช่อตั้งขึ้น ดอกมีจำนวนมาก ดอกกลางช่อมีขนาดใหญ่ที่สุด กลีบเลี้ยงติดกันคล้ายรูปแตร ยาว 5-8 มิลลิเมตร มีขนหนาแน่น ปลายแยกเป็น 7-8 แฉก กลีบดอกสีขาวอมเขียว ติดกันคล้ายรูปแตร ยาว 1-1.2 เซนติเมตร ส่วนบนมีขนหนาแน่น ส่วนล่างเกือบเกลี้ยง ปลายหลอดกลีบดอกแยกเป็น 5 แฉก

ผล ผลรูปขอบขนาน ตรงหรือโค้งเล็กน้อย กว้าง 1.5-2.4 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร หนา 0.6-1.1 เซนติเมตร ผิวเรียบ ผักแก่สีน้ำตาลดำ คอดเล็กน้อยเป็นตอนๆ ระหว่างเมล็ด เมล็ดเรียงเป็นแถวตามความยาวของฝัก สีน้ำตาล รูปแบนรี กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 9 มิลลิเมตร หนาประมาณ 4 มิลลิเมตร

การกระจาย เขตร้อนทั่วโลก ถิ่นกำเนิด อเมริกาเขตร้อนและอเมริกาใต้

ประโยชน์

เนื้อไม้ เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแกะสลักไม้ภาคเหนือ

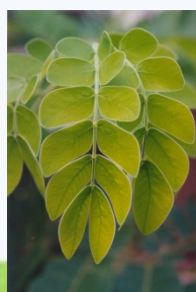
จามจุรีเป็นแม่ไม้ที่ใช้เลี้ยงครั้ง

อาหารสัตว์ ใบและฝักมีคุณค่าประโยชน์มาก สำหรับ วัว ควาย

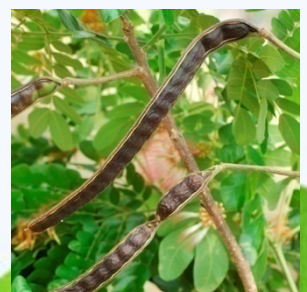
ไม้ประดับยืนต้น ที่สวยงามเนื่องจากเรือนยอดแผ่กว้างทั้งยังให้ร่มเงาที่ร่มเย็น

ส่วนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

พลับพลာ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Microcos tomentosa* Sm.

วงศ์ Malvaceae

ชื่อพื้นเมือง กะปุกกะปู้ สากกะเบือตง สากกะเบือละว้า หมากร่อม ลาย พลา คอม กอม (ภาคเหนือ) พลับพล่า ชี้เก้า (ภาคกลาง) คอมลัม ก้อมลัม (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) พลองลัม คอมเกลี้ยง (ภาคตะวันออก) มลาย (ภาคตะวันออกเฉียงใต้) น้ำลายควาย พลาขาว พลาลาย (ภาคใต้) จีอมือแก (มลายู-ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงได้ถึง 20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่ม กลมทึบ เปลือกสีน้ำตาลปนเทา แตกส่อนเป็นสะเก็ดบางๆ พลับพลามีลำต้นใหญ่ใบครีมี

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่กลับ มีขนสากทั่วไป ปลายใบหนักคอดเป็นติ่งสั้นหรือเว้าแหว่งเป็นริ้ว โคนใบมน หลังใบและท้องใบมีขนรูปดาวสีน้ำตาลปกคลุม ขอบใบจักฟันเลื่อยถึงเรียบ บิดๆ

ดอก ดอกออกเป็นช่อ มีสีเหลือง ออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีอย่างละ 5 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมากและล้อมรอบรังไข่ ออกดอกเดือน เมษายน-พฤษภาคม

ผล ผลมีรูปร่างกลมหรือรูปไข่กลับ ผิวของผลมีขนทั่วไป ออกเป็นช่อเมื่อสุดสีเขียว มีเนื้อเมล็ดเดี่ยว เมื่อแก่จะสีเหลือง พอสุกจะมีมีม่วงดำ ผิดมีขนรูปดาวหรือเกลี้ยงขนาดผลกว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ติดผลตั้งแต่เดือน มิถุนายน-ธันวาคม

การกระจาย พบขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปในป่าเบญจพรรณ ป่าผสมผลัดใบ ป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ต่างประเทศพบ พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม จีน อินโดนีเซีย อินเดีย ศรีลังกา

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ

ผลแก่กินได้ และนำมาทำเป็นกระสุนปืนเล่นกันเรียกว่า เล่นฉับโพง เส้นใยจากเปลือกใช้ทำเชือกหยาบๆ

แก่นของพลับพลามาผสมกับแก่นของโมงหลวง ลำต้นกำแพงเจ็ดชั้น ลำต้นสนุขาว ลำต้นพลองเหมือด แก่นจำปา และลำต้นคำรอก ต้นน้ำดื่มแก้หอบหืดได้

www.phargarden.com

www.rspg.or.th

www.rspg.or.th

กรมป่าไม้

กันเกรา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Fagraea fragrans* Roxb.

วงศ์ Gentianaceae

ชื่อพื้นเมือง ตะมะชู ตาเตรา ต่ามูชู ต่าเสา ท่าเสา มั่นปลา

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ต้นสูง 5-30 เมตร ไม้ผลัดใบ เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มแตกเป็นร่องลึก

ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรีหรือรูปขอบขนานกว้าง 2-3.5 เซนติเมตร ยาว 8-11 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนสอบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ แผ่นใบคล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกออกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง มีกลิ่นหอมอ่อนๆ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันรูปประฆัง กลีบดอก 5 กลีบ สีขาวอมเหลืองอ่อน เมื่อใกล้โรยจะมีสีเหลืองเชื่อมติดกันรูปแจกันปลายแยกเป็น 5 แฉก เกสรเพศผู้ 5 อัน รังไข่รูปไข่อยู่เหนือวงกลีบ ออกดอกเดือนเมษายน - กรกฎาคม

ผล สดแบบ มีเนื้อรูปกลม เมื่อแก่มีสีแดง มีเมล็ดจำนวนมาก

การกระจายพันธุ์ พบขึ้นในป่าเบญจพรรณ ป่าดิบชื้นทั่วทุกภาคแต่พบมากในภาคใต้ ในต่างประเทศ พบที่พม่า กัมพูชา เวียดนามตอนใต้ อินเดียนตอนเหนือ ภูมิภาคมาเลเซีย ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือน ใช้เข้ายาบำรุงธาตุ แก้ไข้จับสั่น

เปลือก บำรุงโลหิต ผิวหนังพุพอง ปวดแสบปวดร้อน

หลุมพอ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Intsia palembanica* Miq.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง กะหลุมพอ (ใต้) มือบา (มลายู ปัตตานี) เมอบา (มลายู ใต้) สะหลุมพอ (ปราชญ์บุรี)
หลุมพอ (ใต้) Malacca teak (Common Name)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๕๐ เมตร ผลัดใบ มีพุ่มขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๓ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบหรือ ตกสะเก็ดเป็นแผ่นกลมบางๆ มีสีต่างกัน สีชมพูอมน้ำตาลหรือเทาอมชมพู

ใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่มีใบย่อย ๔ คู่ แกนกลางใบประกอบ ยาว ๑๐-๑๕ เซนติเมตร ก้านใบประกอบยาว ๑.๕-๒ เซนติเมตร ใบย่อย รูปไข่ เบี้ยวเล็กน้อย ยาวได้ประมาณ ๙ เซนติเมตร ปลายใบแหลม เว้าเล็กน้อยตอนปลาย โคนใบกลม แผ่นใบเป็นมัน ก้านใบย่อยยาว ๐.๒-๐.๕ เซนติเมตร

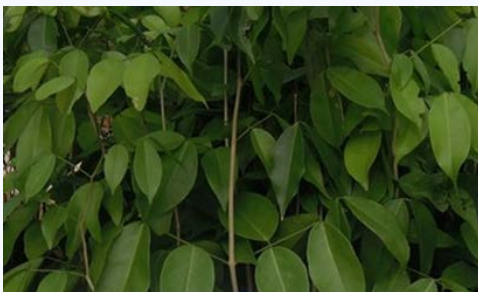
ดอก ดอกออกเป็นช่อยาว ๕-๑๐ เซนติเมตร ฐานรองดอกสั้นกว่ากลีบเลี้ยง กลีบเลี้ยง ๔ กลีบ สีเขียว กลีบดอกสีขาวอมเหลือง มี ๑ กลีบ เกสร เพศผู้ ๓ อัน ประมาณ ๒ เซนติเมตร รังไข่มีก้านสั้น ๆ มีขนยาวปกคลุม ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ ๒ เซนติเมตร

ผล ผลเป็นฝักรูปขอบขนานหรือรูปใบหอกกว้าง ๖-๘ เซนติเมตร ยาว ๑๕-๔๐ เซนติเมตร เมล็ดกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ ๓ เซนติเมตร

การกระจาย ขึ้นในป่าดิบชื้นใกล้ชายฝั่ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๘๐๐ เมตร ในประเทศไทย พบเฉพาะ ทางภาคใต้ หลุมพอมีเขตการกระจายพันธุ์ที่พม่าตอนใต้ และภูมิภาคมาเลเซีย

ประโยชน์ ไม้หลุมพอเป็นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง ชนิดหนึ่งของประเทศไทย และเป็นไม้ที่ตลาดมีความต้องการมาก

ไม้หลุมพอมาใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ทำสะพาน เสาหมอน รางรถไฟ เกรียน เครื่องเรือน เป็นไม้ที่สวยงามดี เหมาะสำหรับ ทำเครื่องเรือน ทำพื้น อด ตง ชี้ออกไก่ ไม้บุผนังที่สวยงาม ทำลูกประสัก โครงเรือใบเดินทะเล แจว พาย กรรเชียง เสากระโดงเรือไถ คราด ครก สาก กระเดื่อง พันสีขาว ตัวถังรถ ด้ามเครื่องมือ ทำหูก ด้ามหอกไม้สำหรับกลึง แกะสลัก กั้นบ่อน้ำ ร่องน้ำและกั้นหันน้ำ ทำรางแร่ พานท้ายและรางป็น

www.komchadluek.net

paro6.dnp.go.th

กรมป่าไม้

กฤษณา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aquilaria crassna* Pierre ex Lecomte

วงศ์ Thymelaeaceae

ชื่อพื้นเมือง ไม้หอม พวมพรวัว เรียกเป็นภาษามลายูว่า กายูกาฮูหรือกายูตึงปู
ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ ขนาดใหญ่ สูง 18-30 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบสีเทาหรือขาว
ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ

ดอก ดอกสีเขียวยอมเหลือง

ผล ผลค่อนข้างกลม มีขนอ่อนนุ่มปกคลุม

การกระจาย กฤษณาชนิดนี้มีเขตการกระจายพันธุ์ ที่อินเดีย พม่าตอนใต้ คาบสมุทรมลายู
สุมาตรา บอร์เนียว และฟิลิปปินส์ ในไทยพบทางภาคใต้ แถบจังหวัดตรัง ยะลา และนราธิวาส ขึ้น
กระจายห่าง ๆ ในป่าดิบชื้น ระดับความสูงต่ำ ๆ

ประโยชน์ เนื้อไม้ ใช้ก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน เครื่องมือด้านการเกษตร เรือ ก่อสร้าง เนื้อไม้มี
กลิ่นหอม นำมาเผาไฟเพื่ออบห้องให้มีกลิ่นหอม กลั่นเป็นน้ำมันหอมระเหย ผงไม้หอมใช้ผสมยา
พื้นบ้านของหลายประเทศ ใช้ผสมของเครื่องสำอางและรักษาโรคผิวหนัง

เปลือก ให้เส้นใยใช้ทำเชือก ฝอยย้อม และกระดาษ

แก่นไม้ บำรุงกำลัง บำรุงโลหิต บำรุงหัวใจ แก้กลมวิงเวียนศีรษะ คุมธาตุ แก้อาเจียน
แก้ท้องร่วง แก้ปวดบวมตามข้อ

น้ำมันจากเมล็ด รักษาโรคเรื้อรัง

ไม้หอม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aquilaria malaccensis* Lam.

วงศ์ Thymelaeaceae

ชื่อพื้นเมือง กาญจการู กาญจกาสุ (มลายู ปัตตานี) พวมพริ้ว (พัทลุง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นสูง 40 เมตร เปลือกเรียบ สีเทา ถึงคล้ำ กิ่งอ่อน ยอดอ่อนและช่อดอกมีขนสั้นนุ่ม หรือเกือบเกลี้ยง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปรี ถึงรูปไข่กว้าง ปลายใบเรียวแหลม บ้างครั้งเป็นติ่งเรียว โคนใบสอบรูปลิ้น ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบเกลี้ยง หรือมีขนประปรายตามเส้นใบด้านล่าง

ดอก ดอกรูปประติง สีเขียวอ่อน ถึงเหลืองนวล ออกรวมกันเป็นช่อสั้นๆ ตามปลายยอดหรือง่ามใบ ช่อดอกละ 8-10 ดอก

ผล ผลรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 2.5-4 เซนติเมตร มีขนปกคลุม แห้งแล้วแตก เมล็ดรูปไข่ปลายเป็นติ่งแหลม มีขนสีแดงคลุม

การกระจาย ในป่าดิบชื้นทางภาคใต้ ในต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า และมาเลเซีย

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ทำกลอง สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

เนื้อไม้ส่วนที่หอมเกิดจากการผิดปกติเนื่องจากเป็นบาดแผล หรือเป็นโรคและเชื้อราเข้าทำลาย โดยเฉพาะเมื่อนำไปเผาไฟ นิยมใช้ทำเป็นเครื่องหอม รูป ไข่เครื่องยาสมุนไพร ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ แก้โรคปวดบวมตามข้อ แก้กลม วิงเวียนศีรษะ ขับลม แก้หอบหืด

น้ำมันหอมระเหยใช้ในอุตสาหกรรมน้ำหอมและการแต่งกลิ่น

เปลือกใช้ทำเชือก มุงหลังคา และฟาบาน

en.wikipedia.org

www.dnp.go.th

เทพทาร์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cinnamomum parthenoxylon* (Jack) Meisn.

วงศ์ Lauraceae

ชื่อพื้นเมือง จวง จวงหอม (ภาคใต้) จะไค้ตัน จะไค้หอม (ภาคเหนือ) ตะไคร้ตัน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
เทพทาร์ (ภาคกลาง จันทบุรี สุราษฎร์ธานี) พลุต้นขาว (เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ไม้ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลีบที่บ สีเขียวเข้ม ลำต้นเรียบไม่มีพุ่มขน เปลือกต้นสีเทาอมเขียวหรืออมน้ำตาล ค่อนข้างเรียบ แตกเป็นร่องยาวตามลำต้น เมื่อหักเปลือกออกจะมีกลิ่นหอม กิ่งมีลักษณะอ่อนเรียว เกลี้ยงและมักมีคราบขาว

ใบ เป็นชนิดใบเดี่ยว ออกเรียงสลับกัน เป็นใบรูปรีแกมรูปไข่ หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวใบเกลี้ยง ท้องใบมีคราบขาว ปลายใบแหลม โคนใบแหลมและกลม ยาวประมาณ 7 – 20 เซนติเมตร ก้านใบเรียวเล็ก 2.5 – 3.5 เซนติเมตร

ดอก ออกเป็นช่อ สีขาวหรือเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอม ออกดอกตามปลายกิ่งเป็นกระจุกยาว 2.5 – 7.5 เซนติเมตร ก้านช่อดอกจะเรียวยาวและเล็กมาก

ผล มีขนาดเล็กและกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีม่วงดำ ก้านผลเรียว ยาวประมาณ 3 – 5 เซนติเมตร

การกระจาย มีเขตการกระจายพันธุ์ในแถบเอเชีย โดยเฉพาะเอเชียเขตร้อน ในประเทศไทยพบทั่วทุกภาคของประเทศ ขึ้นอยู่กระจัดกระจายเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ที่ราบเชิงเขาจนถึงบนเขาสูงในป่าดิบชื้นที่มีสภาพดินร่วนปนทราย น้ำไม่ท่วมขัง พบการกระจายพันธุ์หนาแน่นในภาคใต้

ประโยชน์ ใช้ปรุงเป็นยาหอมแก้ลม จุกเสียดแน่น แน่นเฟ้อ แก้อาการปวดท้อง ขับผายลมได้ดี ขับลมในลำไส้และกระเพาะอาหาร

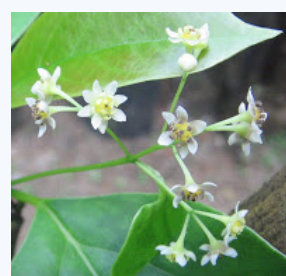
เนื้อไม้สีขาว จะมีกลิ่นหอมฉุนเหมือนกลิ่นการบูร อาจกลั่นเอาน้ำมันระเหยจากเนื้อไม้ ใบมีกลิ่นหอม ใช้เป็นเครื่องเทศ

เมล็ดของเทพทาร์ จะให้น้ำมัน ใช้เป็นยาทาถูแก้ปวด

ไม้ ใช้ในการแกะสลักบางอย่าง ทำเตียงนอน ทำตุ้ม และหีบใส่เสื้อผ้า

www.oknation.net

med-aromaticplant.blogspot.com

ส่วนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

อ้างอิง : http://www.dnp.go.th/pattani_botany/พันธุ์ไม้ไม้เอนกประสงค์/เทพทาร์.htm

ฝาง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Caesalpinia sappan* L.

วงศ์ Fabaceae

ชื่อพื้นเมือง ขวาง, ฝางแดง, หนามโค้ง (แพร่), ฝางส้ม (กาญจนบุรี), ฝางเสน (ทั่วไป, กรุงเทพฯ, ภาคกลาง), ง้าย (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ลำฝาง (ลัวะ), สะมั่วะ (เมียน), โซปัก (จีน), ชูมู๋ ชูฟงมู๋ (จีนกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้นขนาดกลาง หรือเป็นไม้พุ่ม หรือไม้พุ่มกึ่งไม้เถาผลัดใบ มีความสูงของต้นประมาณ 5-13 เมตร ลำต้นและกิ่งมีหนามแข็งและโค้งสั้นๆ อยู่ทั่วไป เนื้อไม้หรือแก่นเป็นสีแดงเข้มและมีรสขมหวาน จะเรียกว่า “ฝางเสน” แต่ถ้าแก่นไม้เป็นสีเหลืองส้มและมีรสฝาดขื่น จะเรียกว่า “ฝางส้ม” พรรณไม้ชนิดนี้เป็นไม้กลางแจ้ง

ใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกเรียงสลับ แก่นช่อใบยาวประมาณ 20-40 เซนติเมตร มีช่อใบย่อยประมาณ 8-15 คู่ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปขอบขนาน ปลายใบย่อยกลมถึงเว้าตื้น โคนใบตัดและเบี้ยว ขอบใบเรียบ แผ่นใบมีลักษณะบางคล้ายกระดาษ ใบเกลี้ยงหรือมีขนบ้างประปรายทั้งสองด้าน และมีหูใบยาวประมาณ 3-4 มิลลิเมตร หลุดร่วงได้ง่าย

ดอก ดอกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งหรือตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ออกรวมกันเป็นช่อๆ ยาวได้ถึง 40 เซนติเมตร มีใบประดับลักษณะเป็นรูปใบหอก ดอกมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ ส่วนกลีบดอกเป็นสีเหลืองมี 5 กลีบ ลักษณะเป็นรูปไข่กลับ ผิวและขอบกลีบย่น โดยจะออกดอกในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม

ผล ผลเป็นฝักรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ฝักแบนแข็งเป็นจะงอยแหลม เป็นสีน้ำตาลเข้ม มีขนาดกว้างประมาณ 3-4 เซนติเมตร และยาวประมาณ 5-8.5 เซนติเมตร และส่วนที่ค่อนมาทางโคนฝักจะสอบเอียงเล็กน้อย และด้านปลายฝักจะผายกว้างและมีจะงอยแหลมที่ปลายด้านหนึ่ง เป็นผลในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤษภาคม

การกระจาย พบได้ตลอดเขตร้อนในอินเดีย ศรีลังกา พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ สำหรับประเทศไทยจะพบในพื้นที่ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าเขาหินปูนแห้งแล้ง และพบบริเวณป่าดงดิบอีกด้วย

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับหรือปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงา เมื่อออกดอกจะออกดอกดกสีเหลืองงามอร่ามเด่นชัด และยังนิยมปลูกเป็นแนวรั้วบ้านตามชนบท

เนื้อไม้นำมาใช้ทำเป็นเครื่องเรือนชั้นดี ตกแต่งชักเงาได้ดี โดยสีของเนื้อไม้จะออกแดงหรือสีน้ำตาลเข้ม

กิ่งแก่ นำไปต้มน้ำเป็นน้ำชา มีสรรพคุณช่วยบรรเทาอาการร้อนใน แก้เสมหะ บำรุงโลหิต แก้เลือดกำเดา น้ำต้มจากแก่นฝางแดง จะให้สีแดง นิยมนำมาใช้เป็นส่วนผสมหลักของน้ำยาอูทัย ผสมในน้ำดื่ม สีผสมอาหาร และนิยมนำมาย้อมสีผ้าไหม ผ้าฝ้าย และผ้าขนสัตว์

รากของต้นฝางจะให้สีเหลือง ที่ใช้ทำสีย้อมผ้าและไหมได้ หรืออาจใช้เป็นสีผสมอาหารและ

เครื่องสำอาง

ส่วนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

อ้างอิง : www.frynn.com

กรมป่าไม้

ไผ่บง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Bambusa nutans* Wall. ex Munro

วงศ์ Poaceae

ชื่อพื้นเมือง ไผ่บง (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป

ไผ่ เป็นไม้พุ่ม ไม้ผลัดใบ ไผ่ขนาดกลาง ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 - 8 เซนติเมตร สูง 6-10 เมตรขึ้นเป็นกอแน่นและมีการแตกกิ่งปลายยอดของลำ กิ่งใหญ่แตกตั้งได้ฉากกับลำ บริเวณข้อของลำในส่วนที่ใกล้โคน มีรากฝอยแตกออกมาโดยรอบ เนื่องจากมีการแตกกิ่งจำนวนมาก ลำของไผ่บงจึงแลดูคดงอเป็นส่วนใหญ่ผิวของลำไม้เรียบมีลักษณะคล้ายขนสีนวลหรือเทา บางครั้งมีลักษณะคล้ายแป้งติดอยู่ที่ลำไผ่บง

การกระจาย แห่ส่งกำเนิดและการกระจายพันธุ์แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขยายพันธุ์ไผ่หวานอย่างขวางแบบไม่อาศัยเพศ โดยวิธีการปักชำ

ประโยชน์ ลำต้นใช้ทำเครื่องจักสาน

หน่อไม้ ใช้ปรุงอาหาร

กรมป่าไม้

ไผ่รวก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Thyrsostachys siamensis* Gamble

วงศ์ Poaceae

ชื่อพื้นเมือง สวก (ภาคเหนือ) ว่าบอบบ, แวบัง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) แวบ้าง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่) สะลอม (ไทใหญ่-แม่ฮ่องสอน) ไผ่รวก, ตีโย, รวก (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้พุ่มไม่ผลัดใบ สูง 7-15 เมตร อายุหลายปี เป็นไม้พุ่มเป็นกอ ลำต้นตั้งตรง กลมเป็นทรงกระบอก กลวง ขนาด 2- 5 เซนติเมตร ผิวเกลี้ยง สีเขียวอมเทา ไม่มีหนาม เนื้อแข็ง มีข้อปล้องชัดเจนแต่ละปล้องจะยาว 15-30 เซนติเมตร มีเหง้าใต้ดินสั้น ไม่ทอดขนานไปทางระดับ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ 2 แถว ใบรูปหอก กว้าง 0.6-1.2 เซนติเมตร ยาว 8-14 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบคม ผิวใบด้านบนเรียบ สีเขียวอ่อน ใบแก่สีเหลืองอ่อน มีเส้นลายใบ ช่างละ 3 - 5 เส้นมีกาบหุ้มลำต้นบางแนบชิดลำต้น ไม่หลุดร่วง ยอดกาบบางเรียวสอบไปหาปลาย ไม่มีติ่ง กาบตอนปลายกาบตรงที่ต่อกับใบจะมีลื่นใบ

ดอก ออกดอกเป็นกลุ่ม (Gregarious flowering) ไม้ไผ่ที่ออกดอกประเภทนี้ จะออกดอกพร้อมๆกัน ครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง

การกระจาย พบในบริเวณประเทศพม่า และไทย พบทุกภาคของประเทศไทย ชอบขึ้นในที่แล้งหรือที่สูงบนภูเขา อากาศร้อน ไม่ชอบน้ำขัง ชอบดินระบายน้ำดี พบมากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี

ประโยชน์ ปลูกประดับสวนเป็นฉากหลัง กันลม ลำต้นและกอเป็นระเบียบสวยงาม มีใบเล็กและพลิ้วลม เปลาตรง ไม่มีหนาม ผิวต้นสดเขียวแก่ เมื่อแห้งสีเหลือง ต้องคอยตัดแต่งทรงพุ่มให้มีขนาดตามที่ต้องการ

เนื้อไม้ ใช้ทำรั้ว ทำคันเบ็ด ทำเครื่องจักสาน เครื่องมือกลสิกรรมบางอย่าง โปะน้ำตื้นหน่อ กินได้ แก้วริดสีดวงทวารหนัก บำรุงร่างกาย ตา ใบ ขับพอกล้างโลหิตระดู

สวนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

อ้างอิง : ศูนย์ปฏิบัติการพืชเศรษฐกิจ สำนักจัดการและฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ไผ่สีสุก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Bambusa blumeana* Schult.f.

วงศ์ Poaceae

ชื่อพื้นเมือง สีสุก, ว่ามีบอ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ไผ่ประเภทมีหนาม ความยาวลำต้น สูง 10-18 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-12 เซนติเมตร แข็ง ผิวเรียบเป็นมัน ข้อไม้พองออกมา กิ่งมาก แตกกิ่งจากกับลำต้น หนามโค้งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3 อัน อันกลางยาวที่สุด ลำมีรูเล็ก เนื้อหนา

ใบ มีจำนวน 5-6 ใบ ที่ปลายกิ่ง ปลายใบเรียวแหลม โคนใบเป็นรูปปลีมนกว้างๆ หรือตัดตรง แผ่นใบกว้าง 0.8-2 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ด้านล่างมีสีเขียวอมเหลือง เส้นใบมี 5-9 เส้น ก้านใบสั้น ขอบใบสาก ครีบบใบเล็กมีขนสั้น

การกระจาย มีถิ่นกำเนิดในหมู่เกาะอินเดียนตะวันตก หรือหมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ ในประเทศไทย มักขึ้นอยู่ตามที่ราบลุ่มริมห้วย ริมแม่น้ำ และมักปลูกรอบบ้าน

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับและเป็นรั้วกันขโมย

หน่อ ใช้ทำอาหาร และหน่อไม้คอง

เนื้อไม้ หนาแข็งแรง ใช้สร้างบ้านในชนบทได้ทนทาน ทำเครื่องจักรสาน เครื่องใช้ในการประมง ใช้ในการทำนังร้านก่อสร้าง

โคน ใช้ทำคานหาม และใช้ทำกระดาดให้เยื่อสูง

www.biogang.net

<http://pantip.com/topic/32953324>

มะม่วงป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mangifera caloneura* Kurz

วงศ์ Anacardiaceae

ชื่อพื้นเมือง มะม่วงละว้า, มะม่วงละว้ (ภาคใต้) มะม่วงราวา (นราธิวาส) ราวอ (มลายู-นราธิวาส)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ต้นสูง 25-30 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทรงสูงถึงแผ่กว้าง ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลเทา แตกเป็นสะเก็ด เปลือกชั้นในสีน้ำตาลอ่อนอมเหลือง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ เรียวยาว รูปขอบขนานแกมรูปรีถึงแกมรูปไข่กลับ กว้าง 3-9 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม หรือทู่ โคนใบสอบเป็นรูปลิ้น บางครั้งทู่ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบ 8-10 เซนติเมตร ก้านใบยาว 2-5 เซนติเมตร

ดอก ดอกช่อกระจุก หรือช่อแยกแขนง ออกที่ปลายยอดหรือช่อกิ่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบติดที่ฐาน กลีบดอกมี 5 กลีบแยกกัน

ผล ผลเดี่ยว กลมรี กว้าง 2.5-3 เซนติเมตร ยาว 2.5-3.5 เซนติเมตร มี 1 เมล็ด เมื่อแก่สุกสีเหลืองส้ม แต่ถ้าสุกมากจะมีสีดำเกือบดำ

การกระจาย พบขึ้นอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศ

ประโยชน์ เปลือก ใช้ย้อมสี ให้สีน้ำตาลหรือเหลืองอ่อน

ผลอ่อน มีวิตามินซีป้องกันโรค

ผลสุก ต้านอนุมูลอิสระ ป้องกันมะเร็ง และต้านความชรา

ใบอ่อน ใช้เป็นผักสด รับประทานเป็นอาหาร

www.tambon-sawai.go.th

ทุเรียน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Durio zibethinus* L.

วงศ์ Malvaceae

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ผลยืนต้นไม่ผลัดใบ ลำต้นตรง สูง 25-50 เมตรขึ้นกับชนิด แตกกิ่งเป็นมุมแหลม ปลายกิ่งตั้งกระจายกิ่งกลางลำต้นขึ้นไป เปลือกชั้นนอกของลำต้นสีเทาแก่ ผิวขรุขระหลุดลอกออกเป็นสะเก็ด ไม่มียาง

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยว เกิดกระจายทั่วกิ่ง เกิดเป็นคู่อยู่ตรงกันข้ามระนาบเดียวกัน ก้านใบกลมยาว 2-4 เซนติเมตร แผ่นใบรูปไข่แกมขอบขนานปลายใบเรียวแหลม ยาว 10-18 เซนติเมตร ผิวใบเรียบลื่น มีไขนวล ใบด้านบนมีสีเขียว ท้องใบมีสีน้ำตาลแล่นใบด้านล่างนูนเด่น ขอบใบเรียบ

ดอก ดอกเป็นดอกช่อ มี 3-30 ช่อบนกิ่งเดียวกัน เกิดตามลำต้น และกิ่งก้านยาว 1-2 เซนติเมตร ลักษณะดอกสมบูรณ์เพศ มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอก 5 กลีบ มีสีขาวหอม ลักษณะดอกคล้ายระฆัง มีช่วงเวลาออกดอก 1-2 ครั้งต่อปี ช่วงเวลาออกดอกขึ้นกับชนิด สายพันธุ์ และสถานที่ปลูกเลี้ยง

ผล ผลเป็นผลสดชนิดผลเดี่ยว อาจยาวมากกว่า 30 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางอาจยาวกว่า 15 เซนติเมตร มีน้ำหนัก 1-3 กิโลกรัม เป็นรูปรีถึงกลม เปลือกทุเรียนมีหนามแหลมเมื่อแก่ผลมีสีเขียว เมื่อสุกมีสีน้ำตาลอ่อน แตกตามแต่ละส่วนของผลเรียกเป็นพู เนื้อในมีตั้งแต่สีเหลืองอ่อนถึงแดง ขึ้นกับชนิด เนื้อในจะนุ่ม กิ่งอ่อนถึงแข็ง มีรสหวาน เมล็ดมีเยื่อหุ้ม กลมรี เปลือกหุ้มสีน้ำตาลผิวเรียบ เนื้อในเมล็ดสีขาว รสชาติฝาด

การกระจาย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประโยชน์ ผลทุเรียนสามารถทำขนมหวานได้หลากหลาย เช่น ลูกกวาด ขนมปังสอดไส้ ไอศกรีม ขนมไหว้พระจันทร์ ข้าวเหนียวทุเรียน ฯลฯ

เมล็ดสามารถนำมารับประทานได้เมื่อนำมานึ่ง คั่ว หรือทอดในน้ำมันมะพร้าว เนื้อในมีลักษณะคล้ายเผือกหรือมันเทศ หมายถึง เมล็ดทุเรียนที่ยังไม่ได้ปรุงสุกนั้นมีพิษจากกรดไฮดรอกซีโกลิโพรพิน ไม่ควรรับประทาน

ใบอ่อนและหน่อของทุเรียนสามารถนำมาทำอาหารบางอย่างคล้ายผักใบเขียวได้เช่นกัน ใบมีรสขม เย็นเผือก ใช้แก้ไข้ แก้ดีซ่าน ขับพยาธิ และทำให้หนองแห้ง

durianinfo.blogspot.com

www.youtube.com

thai-fruits.blogspot.com

ส่วนเพาะชำกล้าไม้

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

อ้างอิง : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

มะขาม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Tamarindus indica* L.

วงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง Tamarind, Indian date

ลักษณะทั่วไป

ไม้ ไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร เปลือกสีเทาหรือสีน้ำตาลเข้ม

ใบ ใบประกอบแบบขนนก ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 2-4 เซนติเมตร ใบย่อย รูปขอบขนาน จำนวน 10-20 คู่ ออกตรงข้าม ยาว 1.2-2 เซนติเมตร กว้าง 3-5 มิลลิเมตร ขอบใบเรียบ ปลายเป็นติ่งแหลม

ดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลดห้อยลง ออกที่ง่ามใบและปลายกิ่ง สีเหลืองอ่อน

ผล เป็นฝักยาว รูปร่างยาวหรือโค้ง ยาว 3-20 ซม. ฝักอ่อนมีเปลือกสีเขียวอมเทา สีน้ำตาล เกรียม เนื้อในติดกับเปลือก เมื่อแก่ฝักเปลี่ยนเป็นเปลือกแข็งกรอบหักง่าย สีน้ำตาล เนื้อในกลายเป็นสีน้ำตาลหุ้มเมล็ด เนื้อมีรสเปรี้ยว และหวาน

การกระจาย มีถิ่นกำเนิดที่เกาะมาดากัสกาแพร่กระจายแอฟริกาตะวันออกและอินเดีย

ประโยชน์ ราก แก้ท้องเสีย

เปลือก แก้ไข้ แก้ท้องเสีย สมานแผล รักษาแผลเรื้อรัง

ใบ ช่วยย่อยอาหาร ใช้อบ อาบสมุนไพร

เนื้อในฝัก เป็นยาระบาย ขับเสมหะ บำรุงผิวพรรณ กระตุ้นการสร้างเซลล์ผิวใหม่
ลดรอยแผลเป็นและเหี่ยววัน

[www.the-thai.com /](http://www.the-thai.com/)

www.bloggang.com